

Χανιώτικα νέα
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ 17 Σεπτεμβρίου 2016

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ

ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Μαθητές - οδοιπόροι
μιας άηλης εποχής

diadromes@haniotika-nea.gr

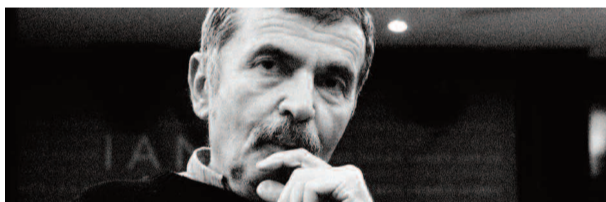
ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

editorial

Ακόμα σχολική χρονιά ξεκίνησε, με αρκετά προβλήματα και προβληματισμούς, κυρίως για γονείς και εκπαιδευτικούς. Τα συναισθήματα ανάμικτα για τους μαθητές. Πλατιά χαμόγελα για το σμίξιμο με φίλους και συμμαθητές, ένας κόμπος για το καλοκαίρι που τελειώνει, δυσκολίες στην προσαρμογή στο σχολικό πρόγραμμα. Στο σημερινό αφιέρωμα των “διαδρομών”, ταξιδεύουμε πίσω στον χρόνο, και μέσα από αφηγήσεις μαθητών από απομακρυσμένα χωριά της επαρχίας, ανακαλύπτουμε μια εποχή που οι μαθητές περπατούσαν ατέλειωτα χιλιόμετρα για να φτάσουν στο σχολείο και τα προβλήματα τους δεν εντοπιζόνταν μόνο μέσα στην σχολική αίθουσα αλλά και -κυριολεκτικά- στον δρόμο προς αυτήν. Οπως χαρακτηριστικά αναφέρει για την δική της εμπειρία η κα Π. Γαβριλάκη «Ολος ο Αποκόρωνας πεζοπορούσε τότε προς το μέλλον, οδούντας στον Βάμο. Σηκώσαμε τα μάτια κι ατενίσαμε άλλος μακρύτερα κι άλλος κοντύτερα το αλλιώτικο. Σημασία δεν έχει τι και πόσο τα καταφέραμε, πόσα “γράμματα” μάθαμε πού και πόσο σφάλαμε κι υπερβάλαμε στη ζωή μας. Σημασία έχει ότι η οδοιπορία αυτή κυριολεκτικά και μεταφορικά προς και από αυτό τον τόπο - ορόσημο, σημάδεψε και καθόρισε τις ζωές μας».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - 6 ~ Πολιτισμός, σερφαρίσματα

σελ. 7 ~ Συνέντευξη με τον Λεωνίδα Κακάρογλου

σελ. 8 - 11 ~ Μαθητές - οδοιπόροι μιας άηλης εποχής

σελ. 12 ~ Βιβλία, αφορητή

σελ. 13 & 15 ~ Πολιτισμός

σελ. 14 ~ Παιδότοπος

σελ. 16 ~ Υγεία & Βότανα

No.531

Φανταστικό μουσείο

Λούκα Σινιορέλλι (Lucca Signorelli), Τμήμα της διακόσμησης του παρεκκλησίου της Παναγίας του Αγίου Μπρίτζιο (Cappella della Madonna di S. Brizio) με έναν εικονογραφικό κύκλο εμπνευσμένο από τη Δευτέρα Παρουσία, 1499-1502, Καθεδρικός ναός του Ορβιέτο, Ιταλία.

Επιμέλεια: **ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ**
Ιστορικός Τέχνης - Αρχαιολόγος
Humboldt Universität zu Berlin
lastjudgment1540@hotmail.com

Β' ΜΕΡΟΣ

Το θαυμαστό όραμα του προφήτη Ιεζεκιήλ, που στην ορθόδοξη εκκλησία αναγιγνώσκεται κάθε Μεγάλη Παρασκευή αμέσως μετά την επιστροφή του Επιταφίου στον ιερό ναό, θα υπάρξει η πηγή εμπνευσης για τη σύλληψη μιας από τις συγκλονιστικότερες ερμηνείες στην απόδοση της “Ανάστασης των Νεκρών”, σκηνής που εντάσσεται απαρέγκλιτα σε εικονογραφικούς κύκλους που πραγματεύονται το θέμα της “Τελικής Κρίσης”. Ορμώμενος από το παλαιοδιαθηκικό κείμενο ο καταγόμενος από την Κορτόνα Τοσκάνος ζωγράφος Λούκα Σινιορέλλι, θα μετουσιώσει με τρόπο “ανατριχιαστικά” ρεαλιστικό στη ζωγραφική τέχνη τη γλαφυρή, ανάγλυφη περιγραφή του οράματος του Ιεζεκιήλ.

Η γένεση του έργου τοποθετείται στον καθεδρικό ναό του Ορβιέτο, μιας πόλης στην επαρχία Ούμπρια (Umbria) της Ιταλίας, παραμονές του ιδεολογικά έντονα φορτισμένου έτους-οροσήμου 1500.

Οι τοπικοί εκκλησιαστικοί άρχοντες, προσδοκώντας στην ολοκλήρωση της διακόσμησης του παρεκκλησίου της Παναγίας του Αγίου Μπρίτζιο (Cappella della Madonna di S. Brizio), γνωστού τότε και υπό την επωνυμία “Νέο Παρεκκλήσιο” (Cappella Nuova), θα χρίσουν το Σινιορέλλι ανάδοχο για την πραγμάτωση ενός φιλόδοξου σχεδίου που προέβλεπε τη διακόσμηση με έναν κύκλο εμπνευσμένο από το θέμα της “Δευτέρας Παρουσίας” μιας ζωγραφικής επιφάνειας

800 τ.μ.(!).

Ο Μπεάτο Αντζέλικο (Beato Angelico), στον οποίο είχε ανατεθεί το έργο αρχικά στα 1447, είχε προλάβει να ζωγραφίσει μονάχα τον Χριστό-Κριτή της “dies irae” στην οροφή του παρεκκλησίου.

Η απόδοση της ουράνιας σφαίρας παρουσιάζει ορισμένα από τα ήδη για την εποχή που μιλάμε στη δυτική τέχνη παγιωμένα εικονογραφικά χαρακτηριστικά (βλ. εικ.). Διακρίνεται η ομάδα των αγγέλων επιδεικνυόντων τα όργανα του μαρτυρίου, εκείνη των Αποστόλων εκ δεξιών και η αντίστοιχη των προφητών εξ αριστερών του Ιησού, με την Παναγία και τον Ιωάννη Βαπτιστή εκατέρωθεν ως μεσολαβητές της ανθρωπότητας σε στάση δέησης. Στην απόδοση αυτών των σκηνών που καλύπτουν τις επιφάνειες της οροφής του παρεκκλησίου ο Σινιορέλλι θα αποτίσει τρόπον τινά φόρο τιμής στον προκατόχο του ζωγράφου, αντλώντας για τις συνθέσεις του από τα προπαρασκευαστικά σχέδια που ο Φρά Αντζέλικο είχε αφήσει ως παρακαταθήκη 50 χρόνια πριν. Την προσωπική του σφραγίδα έμελλε ο Τοσκάνος ζωγράφος αντίθετα να προσθέσει στις σκηνές των παιδίων τοίκων. Εκεί θα αναπτύξει χωρίς οιασδήποτε μορφής καταναγκασμούς το δικό του τεχνολογικό ιδίωμα, κρατώντας αποστάσεις από το στα τέλη του Quattrocento “παρωχημένο” πλέον στυλ του Αντζέλικο με τις εμφανείς επιρροές του από το “διεθνές γοτθικό ρυθμό”.

17/9

ΣΟΦΙΑ,
ΑΓΑΠΗ,
ΠΙΣΤΗ,
ΕΛΠΙΔΑ,
ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ
ΠΗΛΕΑΣ,
ΣΟΝΙΑ

18/9

ΑΡΙΑΔΝΗ,
ΕΥΜΕΝΗΣ,
ΚΑΣΤΩΡ,
ΡΩΜΥΛΟΣ

20/9

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

21/9

ΙΩΝΑΣ

22/9

ΖΩΓΡΑΦΙΑ,
ΛΟΪΖΟΣ,
ΛΟΥΙΖΑ,
ΦΩΚΑΣ

23/9

ΠΟΛΥΞΕΝΗ,
ΙΡΙΣ,
ΞΑΝΘΙΠΠΗ,
ΞΑΝΘΙΠΠΟΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΕΪΣΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΣΤΟ

diadromes@haniotika-nea.gr

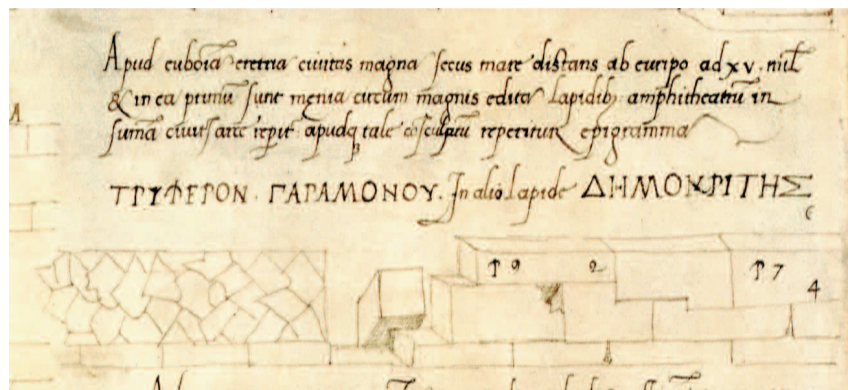

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

Διάλεξη για τα αρχαία τείχη του ελληναδικού χώρου

■ Μετά από πολυετείς έρευνες του δρος Μιχάλη Χατζηδάκη

Μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα διάλεξη υψηλού επιστημονικού επιπέδου παρουσιάζεται τη Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου στις 8 το βράδυ στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων.

διάλεξη με θέμα: "Moenia nobilissima. Η μελέτη και πρόσληψη των αρχαίων τειχών και οχυρωματικών θέσεων του ελλαδικού χώρου κατά την πρώιμη Αναγέννηση (15ος αιώνας)", αποτελεί καρπό πολυετών ερευνών του δρος Μιχάλη Χατζηδάκη, αρχαιολόγου, μεταδιδακτορικού επιστημονικού συνεργάτη στο δίδασμο και γνωστό για τις αρχαιοελληνικές έρευνες Πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου.

Όπως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «η αρχαιογνωστική, "πρωτοεπιστημονική" μελέτη και ενασχόληση με τις ελληνικές αρχαιότητες κατά την περίοδο της λεγόμενης "πρώιμης Αναγέννησης" (15ος αιώνας) είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη ζωή και τη δράση του Ιταλού οσμινιστή, εμπόρου και αρχαιολάτρη Κυριακού από την Αγκώνα (1391-1452). Η ομιλία θα εστιάσει στην πρόσληψη και τη μελέτη από την πλευρά του των αρχαίων τειχών και οχυρωματικών θέσεων του ελλαδικού χώρου. Μέσω της παρουσίασης και ανάλυσης μιας σειράς ελάχιστων γνωστών γραπτών αλλά και εικονογραφικών

μαρτυριών που βρίσκονται διάσπαρτες σε βιβλιοθήκες ανά τον κόσμο και οι οποίες ελάχιστα έχουν κινήσει το ενδιαφέρον της έρευνας έως τις μέρες μας, θα επιχειρηθεί να σκιαγραφηθεί η μεθοδολογική από σύγχρονη σκοπιά επιστημονική προσέγγιση του ιταλού αρχαιοδίφη απέναντι στις αρχαιοελληνικές οχυρώσεις και τεχνικές δόμησης, αλλά και να αναδειχθούν παράλληλα οι πολιτικές παράμετροι που επέβαλαν τη μελέτη της εν λόγω κατηγορίας μνημείων εν μέσω της δύσκολης για το χριστιανικό κόσμο ιστορικά συγκυρίας στα μέσα του 15ου αιώνα με την προέλαση των Οθωμανών στη βυζαντινή επικράτεια».

Ο δρ Μιχάλης Χατζηδάκης με σπουδές Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, 1995-1999, ακολούπησε μεταπτυχιακές σπουδές στο πανεπιστήμιο Humboldt του Βερολίνου όπου σήμερα είναι μεταδιδακτορικός επιστημονικός συνεργάτης στο

ερευνητικό πρόγραμμα "Census of antique works of art and architecture known to the Renaissance". Από το 2006 - 2008, διδακτορικός ερευνητής στο Γερμανικό Ινστιτούτο Ιστορίας Τέχνης, Φλωρεντία, 2009-2009, Yates Fellow στο Ινστιτούτο Warburg, Λονδίνο. Το 2012 υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή με τίτλο "Η ανακάλυψη της Ελλάδας. Μελέτες πρόσληψης της ελληνικής αρχαιότητας κατά την πρώιμη Αναγέννηση", πανεπιστήμιο Humboldt, Βερολίνο. Έχει συμμετοχή σε περίπου 30 επιστημονικά συνέδρια σε Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Ελβετία, Αγγλία, Γερμανία, Ιταλία και Ελλάδα. Ανάμεσα σε άλλα, συγγραφέας του βιβλίου: "Ciriaco d' Ancona und die Wiederentdeckung Griechenlands im 15. Jh.", Cyriacus, Bd. 9, Ruhpolding (υπό έκδοση μέσα στο 2016).

Ο δρ Μιχάλης Χατζηδάκης είναι τακτικός συνεργάτης των "διαδρομών" των "Χανιώτικων νέων" από το 2005.

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΝ ΔΙΕΘΝΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΑΦΙΣΑΣ

Στο επίκεντρο η ιστορία της Τυπογραφίας

■ Απονομή βραβείων και επαίνων - ομιλίες για τις απαρχές της Ελληνικής Τυπογραφίας και την ιστορία της αφίσας

Εκδήλωση για την απονομή των βραβείων και επαίνων του 3ου διεθνούς διαγωνισμού αφίσας με θέμα "Τυπογραφία: Παρελθόν, παρόν και μέλλον" θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου στις 7:30 μ.μ. στο πάντα φιλόξενο αμφιθέατρο του Μουσείου Τυπογραφίας.

Στην εκδήλωση θα αποκαλυφθούν οι μεγάλοι νικητές που θα λάβουν σημαντικότερα χρηματικά έπαθλα (1000 ευρώ ο πρώτος, 700 ευρώ ο δεύτερος και 500 ευρώ ο τρίτος, κορηγία της εφημερίδας "Χανιώτικα νέα"), θα παρουσιαστούν οι 30 καλύτερες αφίσες που επιλέχθηκαν από την κριτική επιτροπή και οι δημιουργοί τους θα λάβουν τιμητικές διακρίσεις.

Ομιλητές στην εκδήλωση θα είναι ο Κωνσταντίνος Στάικος, αρχιτέκτων, ιστορικός του βιβλίου, με θέμα: "Οι απαρχές της

ελληνικής τυπογραφίας" και ο Αντώνης Παπαντωνόπουλος, τυπογράφος - λιθογράφος, συνεργάτης του Μουσείου Τυπογραφίας με θέμα "Τυπογραφία και αφίσα".

Χαιρετισμούς θα απευθύνουν τα μέλη της κριτικής επιτροπής Γιώργος Μαθιόπουλος, καθηγητής Εφαρμογών στο Τμήμα Γραφιστικής της Σχολής Καλλιτεχνικών Σπουδών του ΤΕΙ Αθηνών, Αλέξανδρος Κοκκόλας, γραφίστας, καθηγητή Γραφιστικής στο Κολλέγιο Βακαλό και Ελένη Σταυρίδη, γραφίστρια.

Ο φετινός διεθνής διαγωνισμός αφίσας ολοκληρώθηκε με ρεκόρ συμμετοχών από κάθε μήκος και πλάτος της Γης: ΗΠΑ, Ουκρανία, Ιταλία, Ιράν, Ρωσία, Γαλλία, Αυστρία, Ολλανδία, Ισπανία, Ταϊλάνδη, Κύπρος, Ιρλανδία, Κορέα, Λευκορωσία,

Σλοβακία, Αυστραλία, Λίβανος, Ομάν, Πολωνία, Σερβία, Γερμανία, Ταϊβάν, Βέλγιο, Ουγγαρία, Κολομβία, Ελβετία, Εκουαδόρ, Τουρκία, Λιθουανία, Μεγάλη Βρετανία, Αρμενία, Αυστραλία, Μεξικό, Κροατία, Καναδάς, Κίνα, Ιαπωνία, Σουδάν, Βουλγαρία, Χιλή, Αργεντινή, Νότιος Αφρική, Βενεζουέλα, Ινδία, Πακιστάν, Τσεχία, Σουηδία, Πορτογαλία & Ινδονησία και φυσικά από κάθε άκρη της Ελλάδας.

Μετά την εκδήλωση τα ονόματα των νικητών θα ανακοινωθούν από την ιστοσελίδα του μουσείου στο tytography-museum.gr, τη σελίδα του μουσείου στο facebook, την εφημερίδα "Χανιώτικα νέα" και τις ιστοσελίδες των κορηγών επικοινωνίας του διαγωνισμού.

Η είσοδος στην εκδήλωση θα είναι ελεύθερη.

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Κρητολογικό Συνέδριο

Το 12ο Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο θα γίνει στο Ηράκλειο από 21 ως 25 Σεπτεμβρίου 2016. Ο επιστημονικός θεσμός των Διεθνών Κρητολογικών Συνεδρίων, της μεγαλύτερης συνάντησης των αρχαιολογικών, ιστορικών, φιλολογικών και εθνολογικών σπουδών της Κρήτης, ξεκίνησε το 1961 από την Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών (EKIM) στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου για την αποκατάσταση της οποίας στη σημερινή της μορφή μερίμνησε η EKIM. Το Συνέδριο πραγματοποιείται ανά πενταετία, διαδοχικά σε καθεμιά από τις τέσσερις περιφερειακές ενότητες (νομούς) της Κρήτης. Τώρα επιστρέφει στην κοιτίδα του, το Ηράκλειο, και οργανώνεται πάλι -για έκτη φορά στην ιστορία του θεσμού- από τον ιδρυτή του, την EKIM.

Το 12ο Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο ξεκινά την Τετάρτη, 21 Σεπτεμβρίου, ώρα 5μ.μ., στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου. Στην εναρκτήρια συνεδρία εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής θα μιλήσει ο πρόεδρος της, καθηγητής Γρηγόρης Σηφάκης. Η συνεδρία περιλαμβάνει την πρώτη ολομέλεια με ομιλητές τον αρχαιολόγο Gerald Cadogan, αντιπρόεδρο της Βρετανικής Σχολής Αθηνών και τον Αγγελο Χανιώτη, καθηγητή Αρχαίας Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Πρίνστον.

Από την Πέμπτη 22 Σεπτεμβρίου έως και την Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου οι εργασίες του Συνεδρίου θα πραγματοποιηθούν στο Πολιτιστικό Συνεδριακό Κέντρο του Ηρακλείου.

Συνολικά θα παρουσιαστούν 361 πρωτότυπες ανακοινώσεις από 514 Έλληνες και ξένους ερευνητές, κατανεμημένες σε τρία τμήματα που αντιστοιχούν στις τρεις μεγάλες χρονικές περιόδους της Κρητικής ιστορίας: την προϊστορική-αρχαία ελληνική, τη βυζαντινή-μεσαιωνική και τη νεότερη.

Γλώσσες του Συνεδρίου είναι η ελληνική, η αγγλική, η γαλλική, η γερμανική και η ιταλική και ως θεματικός άξονας έχουν οριστεί για όλα τα τμήματά του οι μετακινήσεις -ανθρώπων, ιδεών, αγαθών- με επίκεντρο, αφετηρία ή κατάληξη το νησί της Κρήτης.

Ζωτικής σημασίας για την πραγματοποίηση του Συνεδρίου είναι η υποστήριξη του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, της Περιφέρειας Κρήτης, του Δήμου Ηρακλείου, των Ιδρυμάτων Α. & Μ. Καλοκαιρινού, των Μινωικών Γραμμών και της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτισμού, Τουρισμού και Ανάπτυξης Ηρακλείου (ΔΕΠΤΑΗ).

Ενημερωθείτε για το πρόγραμμα και τις εργασίες του 12ου ΔΚΣ από την ιστοσελίδα www.12-iccs.gr

Σ Χ Ο Λ Η Χ Ο Ρ Ο Υ

Τσαπάκου Λίτα

- > Κλασικό Μπαλέτο, Παιδικά Τμήματα (από 4 ετών)
- > Μοντέρνο Σύγχρονο
- > Barre a Terre
- > Τμήματα Ενηλίκων για Αρχαρίους και Προχωρημένους
- > Εγγραφές από 7/9 6-9μ.μ.

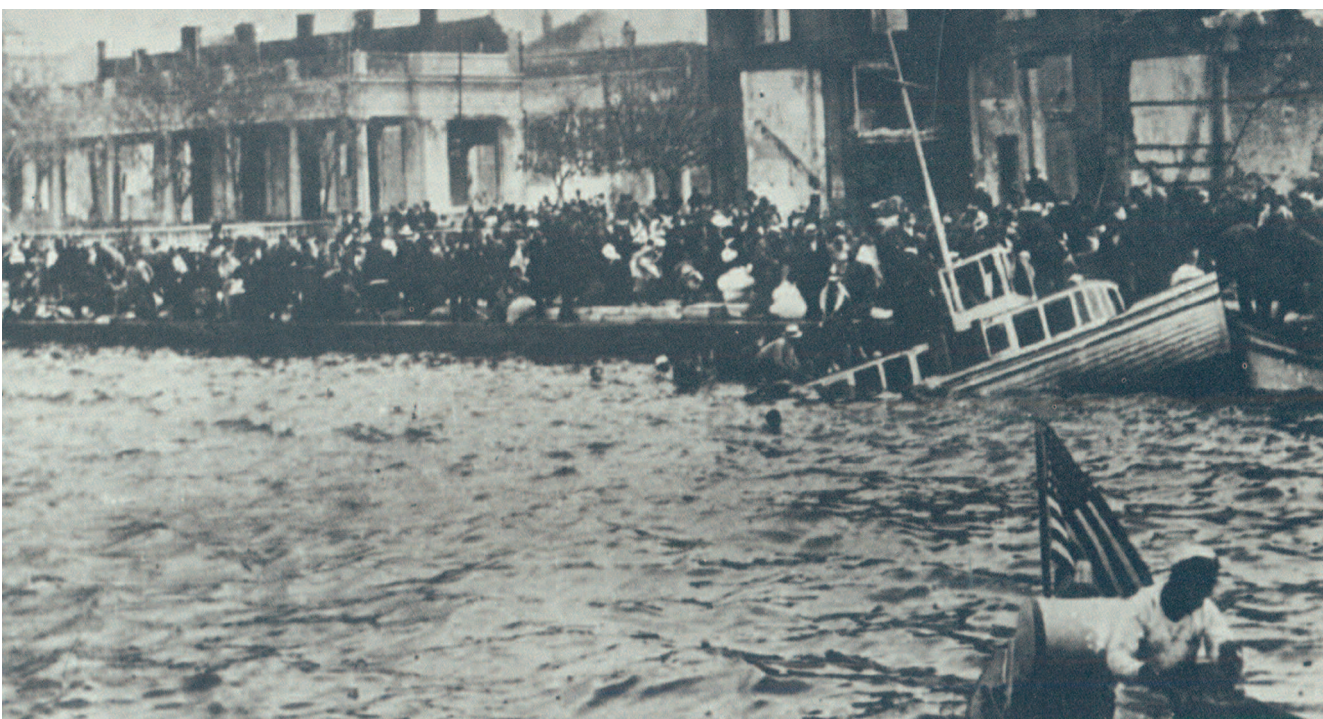
Α. Καζαντζάκη 52 - Βαμβακόπουλο
28210 76617, 91955

Tangueria Χώρος Τέχνης

Tango - Salsa - Latin

ΤΡΙΤΗ 13/9 ξεκινούν τα μαθήματα. ΕΝΑΡΞΗ ΑΡΧΑΡΙΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΡΧΕΣ ΟΚΤΩΒΡΗ ΕΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΝΕΩΝ ΑΡΧΑΡΙΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ 10€ ο 1ος μήνας

ΝΙΚ. ΠΛΑΣΤΗΡΑ 13-ΧΑΝΙΑ-ΤΗΛ. 6946 661673

ΣΕ ΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΚΙΣΑΜΟ

Εκδηλώσεις μνήμης για τη Μικρασιατική Καταστροφή

Επετειακές εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τη γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας θα πραγματοποιηθούν στα Χανιά και την Κίσαμο με αφορμή την συμπλήρωση 94 ετών από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

ύριο, Κυριακή 18 Σεπτεμβρίου στις 6:30μ.μ. εκδήλωση μνήμης θα πραγματοποιηθεί στο Μνημείο Μικρασιατικής Καταστροφής. Η εκδήλωση περιλαμβάνει επιμνημόσυνη δέηση, κατάθεση στεφάνων και απαγγελία από μέλος της χορωδίας της Αδελφότητας Μικρασιατών.

Επίσης, το Σάββατο 22 Οκτωβρίου στις 7:30μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων θα πραγματοποιηθεί η κεντρική εκδήλωση, ένα αφιέρωμα τιμής και μνήμης από τη χορωδία της Αδελφότητας Μικρασιατών.

Τις εκδηλώσεις οργανώνει η Ιερά Μη-

τρόπολις Κυδωνίας και Αποκορώνου, η Περιφέρεια Κρήτης - Π.Ε. Χανίων, ο Δήμος Χανίων, η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος και η Αδελφότητα Μικρασιατών Ν. Χανίων "Ο Άγιος Πολύκαρπος".

ΣΤΗΝ ΚΙΣΑΜΟ

Εξάλλου, η Ιερά Μητρόπολις Κυδωνίας και Αποκορώνου διοργανώνει επετειακή εκδήλωση για τη Γενοκτονία των Ελλήνων της Μικράς Ασίας την Τετάρτη 21 Σεπτεμβρίου στις 7 το απόγευμα στον πο-

λυχώρο του Τσατσαρωνάκειου Πολιτιστικού Πολύκεντρου.

Η εκδήλωση περιλαμβάνει επιμνημόσυνη δέηση, προβολή βίντεο σχετικά με την καταστροφή και ομιλία από τον Παρασκευά Συριανόπουλο, συγγραφέα, πρ. πρόεδρο της Αδελφότητας Μικρασιατών Ν. Ρεθύμνης. Το θέμα της ομιλίας είναι: "Το χάσμα που άνοιξε ο σεισμός, ευθύς εγέμισε άνθη".

Η Βυζαντινή και Παραδοσιακή Χορωδία του Ωδείου της Μητρόπολης θα διανθίσει την εκδήλωση με μικρασιατικά τραγούδια.

ΣΤΗ ΒΙΑΝΝΟ

Μνήμη ολοκαυτώματος

■ Με αιτήματα για τις γερμανικές αποζημιώσεις

Εκδηλώσεις τιμής και μνήμης για τα 73 χρόνια από το ολοκαύτωμα της Βιάννου θα πραγματοποιηθούν από σήμερα Σάββατο έως τις 26 Σεπτεμβρίου.

Μάλιστα, όπως αναφέρουν οι διοργανωτές (Περιφέρεια, Δήμος Βιάννου, Ένωση Θυμάτων Ολοκαυτώματος Βιάννου), θέλοντας να δώσουν ώθηση στον αγώνα διεκδίκησης των γερμανικών αποζημιώσεων και επανορθώσεων, πραγματοποιούν μεταξύ άλλων ημερίδα Μνήμης και Διεκδίκησης, σήμερα Σάββατο και ώρες 10π.μ. - 3μ.μ. στο Μουσείο Ολοκαυτώματος Βιάννου στον Αμιρά.

Στο πλαίσιο της Ημερίδας θα πραγματο-

ποιηθεί Παγκρήτια Συνάντηση Φορέων (Μαρτυρικοί Δήμοι, Ενώσεις Θυμάτων, Πολιτιστικοί Σύλλογοι κ.ά.) και Ενεργών Πολιτών που ασχολούνται με την Ιστορική Μνήμη τη περίοδο της Κατοχής και τη διεκδίκηση των Γερμανικών Οφειλών (12μ. - 3μ.μ.).

Σκοπός της συνάντησης φορέων και ενεργών πολιτών είναι η ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και απόψεων, η περαιτέρω ευαισθητοποίηση και ο συντονισμός για την πιο αποτελεσματική οργάνωση του αγώνα.

Επίσης από τις 14.9 ανήμερα της πρώτης μέρας του Ολοκαυτώματος των χωριών

της Βιάννου και της Δυτικής Ιεράπετρας από τα γερμανικά στρατεύματα Κατοχής και έως τις 26.9 προβάλλεται από τις οθόνες όλων των σταθμών του ΜΕΤΡΟ και του ΗΣΑΠ στην Αττική βίντεο διάρκειας 60" με θέμα τη Θυσία της Βιάννου και τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών.

ΣΤΟ ΩΔΕΙΟ

Μουσική - ποιητική παράσταση: "Διάλογος"

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος "Οι φίλοι των γραμμάτων και των τεχνών" και το Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων διοργανώνουν στον χώρο του Ωδείου το Σάββατο 24 Σεπτεμβρίου, στις 9μ.μ., την πρωτότυπη μουσική - ποιητική εκδήλωση "Διάλογος".

Η παράσταση περιλαμβάνει τον μουσικό αυτοσχεδιαστικό σχολιασμό στο πιάνο από τον διεθνούς φήμης συνθέτη Γιώργο Ψυ-

χογιό σε ποιήματα του Γιώργου Δουατζή, που θα απαγγείλλει ο ηθοποιός Βαγγέλης Λιοδάκης.

Σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν γραμμένα μουσικά μέρη από πριν, αλλά ο Γ. Ψυχογιός ανάλογα με την έμπνευσή του με αφορμή κάθε ποίημα θα συνθέτει μουσική εκείνη τη στιγμή στο πιάνο.

ΣΤΟ ΕΝΕΤΙΚΟ ΛΙΜΑΝΙ

Μουσικοχορευτική βραδιά

Ο Σύλλογος Μακεδόνων - Θρακιωτών Ν. Χανίων "Ο Μέγας Αλέξανδρος", σε συνεργασία με τον Σύλλογο Ποντίων Π.Ε. Χανίων "Η Ρωμανία", τον Σύλλογο Ηπειρωτών Νομού Χανίων, τον Δήμο Χανίων και την Κ.Ε.Π.Π.Ε.ΔΗ.Χ. - Κ.Α.Μ., διοργανώνουν μουσικοχορευτική βραδιά σήμερα Σάββατο 17 Σεπτεμβρίου και ώρα 8μ.μ. στο ενετικό λιμάνι των Χανίων (Γιαλί Τζαμσί).

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης θα γίνει παρουσίαση παραδοσιακών τοπικών χορών, με παραδοσιακές φορεσιές, ενώ μουσικά θα πλαισιώσουν τη βραδιά μέλη των συλλόγων και παραδοσιακό συγκρότημα από τη Θράκη. Η είσοδος είναι ελεύθερη.

ΣΤΑ ΛΕΝΤΑΡΙΑΝΑ

Εκδήλωση αλληλεγγύης

Εκδήλωση με την ανιματέρ "Nota's magic show", για τη διασκέδαση των παιδιών και την ενίσχυση του Κοινωνικού Παντοπωλείου Χανίων με προσφορά τροφίμων, διοργανώνουν οι κάτοικοι Λενταριανών μέλη της ομάδας "Η γειτονιά μας" με την υποστήριξη του Κέντρου Παιδικής Δημιουργίας της περιοχής και του 8ου Συστήματος Αεροπροσκόπων σήμερα Σάββατο στις 7:30μ.μ.

Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στον αύλειο χώρο στις Εργατικές Κατοικίες Λενταριανών (τέρμα Παπαναστασίου) και η είσοδος είναι ελεύθερη.

ΣΤΟ "ΜΕΓΑΛΟ Ο"

Μουσική βραδιά με την Ερωφίλη

Μουσική βραδιά με την αγαπημένη Χανιώτισσα ερμηνεύτρια Ερωφίλη θα πραγματοποιηθεί σήμερα Σάββατο στις 10μ.μ. στον πολυχώρο "Το Μεγάλο Ο".

Είσοδος: 10 ευρώ.

ΑΥΡΙΟ ΚΥΡΙΑΚΗ

Μνημόσυνο Εμμ. Κριαρά

Το θρησκευτικό μνημόσυνο του Εμμανουήλ Κριαρά θα τελεσθεί αύριο Κυριακή στην Ιερά Μονή Οδηγητρίας (Γωνιάς) Κολυμπαρίου.

Το πνευματικό μνημόσυνο θα γίνει την ίδια ημέρα, στις 11π.μ. στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης, όπου ο καθηγητής Ερατοσθένης Καψωμένος θα μιλήσει με θέμα: "Η πνευματική παρακαταθήκη του Εμμανουήλ Κριαρά".

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ ΧΑΝΙΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΟΥ & ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ

ΡΥΘΜΙΚΗ ΑΠΟ 3,5 ΕΤΩΝ - ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ - ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ (MODERN-JAZZ, MODERN) - ΤΜΗΜΑ ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ - ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Καθηγήτρια: ΤΑΤΙΑΝΑ ΖΟΥΜΠ
Κάτοχος πτυχίου Ανωτάτου Κρατικού Πανεπιστημίου Πολιτισμού και Καλών Τεχνών της Μόσχας Αναγνωρισμένου από το κράτος

Πληροφορίες-Εγγραφές καθημερινά 9μ.μ. - 9μ.μ.
Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων, Νικ. Φωκά 5, Χανιά, Τ: 28210 43067
Τατιάνα Ζουμπ: 6970 130910 & 6977 444039

Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Χανίων και το Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Χανίων σας προσκαλούν στα εγκαίνια της έκθεσης "Ε.Ε.Ε.Κ.φράσεις".

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΡΟΚΚΟ

Έκθεση καλλιτεχνικής δημιουργίας

Η έκθεση θα φιλοξενηθεί στον Ναό του Αγίου Ρόκκου, από τις 24 έως τις 30 Σεπτεμβρίου.

Η ονειροπόληση της μητέρας για το βρέφος της είναι μία πνευματική κατάσταση δεκτικότητας, μηχανισμός που βοηθά στη δημιουργία σκέψης (Bion, 1962). Η ονειροπόληση του εικαστικού πάνω στα σχέδια ατόμων με διαταραχές του αυτιστικού φάσματος είναι μία πνευματική κατάσταση που βοηθά στη σύνθεση όψεων της ύπαρξης με έκτυπα ίχνη μέσα στο χρόνο. Το εργαστήριο καλλιτεχνικής δημιουργίας στο Ε.Ε.Ε.Κ. Χανίων είναι ένας χώρος μνήμης, σύνθεσης και "κρατήματος": τίποτα δεν πετιέται, όλα ανακυκλώνονται, ανασυντίθενται, κάθε αντικείμενο φέρει την ιστορία του και κάθε έργο μια υπογραφή.

Μία διαδρομή από ίχνη πάνω στο χαρτί, που φτάνει μέχρι τις προσωπογραφίες, την αποδόμηση, τον κατακερματισμό και την ανασυγκρότηση κάθε έργου, από την αναπαραγωγή μορφών στην Αναγέννηση μέχρι την κατάκτηση της αναπαραστατικής ικανότητας. Μία διαδρομή με σκοπό τη συνάντησή μας με τις ικανότητες ατόμων που φέρουν βαρύτερες διαγνώσεις και αποκλείοντάς τα από τους δημιουργικούς και ζωτικούς πυρήνες της ζωής, αγνοούμε την ύπαρξη τους.

Υπάρχουμε γιατί κάποιος μας νοηματοδοτεί. Στο τέλος αυτής της έκθεσης κανείς δεν θα βρίσκεται σε αναζήτηση νοήματος. Στα βάθη της ανθρωπίνης ύπαρξης, στις πιο σκοτεινές και ανοίκειες πτυχές της, εκεί, ο θεατής, ως άλλος αρχαιολόγος, μέσα από το ζωντανό βλέμμα του θα φέρει στο φως την πιο αρχέγονη ανάγκη μας, την ανάγκη για ύπαρξη.

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν στις 24 Σεπτεμβρίου στις 8μ.μ., ενώ η έκθεση θα παραμείνει ανοιχτή καθημερινά από τις 6μ.μ. - 10μ.μ., καθώς

επίσης, Τρίτη και Πέμπτη το πρωί, από τις 9:30μ.μ. - 12μ.μ. Η είσοδος είναι ελεύθερη.

επίσης, Τρίτη και Πέμπτη το πρωί, από τις 9:30μ.μ. - 12μ.μ. Η είσοδος είναι ελεύθερη.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Διαδραστική έκθεση με γλυπτική, μαριονέτες, ζωγραφική και περφόρμανς

Χρησιμοποιώντας ως όχημα το παιχνίδι με τα απομεινάρια φυσικών υλικών, παιδικών ζωγραφιών και τυχαίων καθημερινών ευρημάτων, οι καλλιτέχνες Γιώργος Σκρέτης, Ρομαίν Σωβέ και Μιχάλης Νταουντάκης παρουσιάζουν κόσμιους σουρεαλιστικούς προκλήσεις το κοινό σε παιχνίδια με τη φαντασία και την ευαισθησία σε μία πρωτότυπη έκθεση με τις δημιουργίες τους.

Ζωγραφική, Γλυπτά και Μαριονέτες συνθέτουν το σκηνικό στην οικία της οδού Μελετίου Πηγά, αριθμός 23 στην πόλη των Χανίων. Η έκθεση εγκαινιάζεται την Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου στις 9μ.μ. με περφόρμανς.

Ο Μιχάλης Νταουντάκης (γεν. 1980) είναι performer, κλόουν και κουκλοπαίκτης καθώς και οικοδεσπότης της έκθεσης. Έχει επιρροές από το κέντρο Γκροτόφσκι, τον χορό Μπούτο, την εμπύχωση αντικειμένων και την έρευνα της αυθόρμητης μορφής του κλόουν και θα κάνει μια παρουσίαση / περφόρμανς ερμηνεύοντας και εμπυχώνοντας τα γλυπτά και τις μαριονέτες των άλλων καλλιτεχνών. Επίσης θα εκθέσει μια σειρά από μαριονέτες και κούκλες φτιαγμένες με ρίζες και ξύλα από τη θάλασσα, καθώς και ένα ψευδο-ντοκιμαντέρ με τα πλάσματα αυτά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Ο Ρομαίν Σωβέ (γεν. 1981) είναι ένας καλλιτέχνης με καταγωγή από τη Γαλλία και μοιράζει τον χρόνο του ανάμεσα στην πατρίδα του και την Ελλάδα, όπου εργάζεται ως ξεναγός πεζοπορίας τα καλοκαίρια. Σπούδασε τέχνη στη Γαλλία καθώς και στην Ελλάδα στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Η πιο πρόσφατη δουλειά του είναι μια σειρά σχεδίων και ζωγραφιών - αυτοσχεδιασμών υπό το άκουσμα μουσικής και τραγουδιών με την πρόθεση να δημιουργήσει εικόνες φτιαγμένες από απροσδόκτες αλληλεπιδράσεις και σχέσεις. Ειδικά για την περφόρμανς που θα λάβει τόπο τη βραδιά της έκθεσης, ο Ρομαίν δημιούργησε μια μαριονέτα.

Ο Νικόλαος Κληρονόμος (3ος από αριστερά) με κάποιους από τους μαθητές του που παρουσιάζουν έργα τους στην έκθεση.

ΣΤΟ ΝΕΩΡΙΟ ΜΟΡΟ

Έκθεση ζωγραφικής

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
markantonakis@haniotika-nea.gr

Η θάλασσα, ο αέρας, το ελκυστικό φως, κυριαρχούν στην

έκθεση ζωγραφικής των μαθητών του καλλιτεχνικού εργαστηρίου του Νικολάου Κληρονόμου, που εγκαινιάστηκε το βράδυ της Πέμπτης στον Ιστιοπλοϊκό Όμιλο Χανίων - Νεώριο Μόρο.

Μιλώντας στις "διαδρομές" ο κ. Κληρονόμος τόνισε ότι «είναι η 4η χρονιά που οι μαθητές μου παρουσιάζουν έργα τους. Φέτος επιλέξαμε σαν θέμα τη θάλασσα, μιας και αυτά δένουν απόλυτα με τον υπέροχο χώρο του Ιστιοπλοϊκού Ομίλου».

Ο ίδιος σημείωσε ακόμα ότι «στην έκθεση παρουσιάζονται

34 έργα ζωγραφικής, από είκοσι μαθητές του εργαστηρίου μου.

Οι εκθέσεις γίνονται πάντα μετά το τέλος των μαθημάτων, τα οποία ξεκινούν τον Σεπτέμβριο και ολοκληρώνονται τον Ιούλιο».

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 21 Σεπτεμβρίου.

Ωρες λειτουργίας καθημερινά: 10π.μ. - 10μ.μ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΓΙΑ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΑΝΕΡΓΟΥΣ, ΤΡΙΤΕΚΝΟΥΣ - ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΥΣ

Χορευτική Προπαιδεία (από 3,5 ετών)
Κλασικό Μπαλέτο
Σύγχρονος χορός
Μοντέρνος Χορός
Ισπανικός Χορός
Break Dance
Hip Hop

ADAGIO
DANCE STUDIO
ΠΡΟΤΥΠΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ

Σχολή αναγνωρισμένη από το Υπουργείο Πολιτισμού

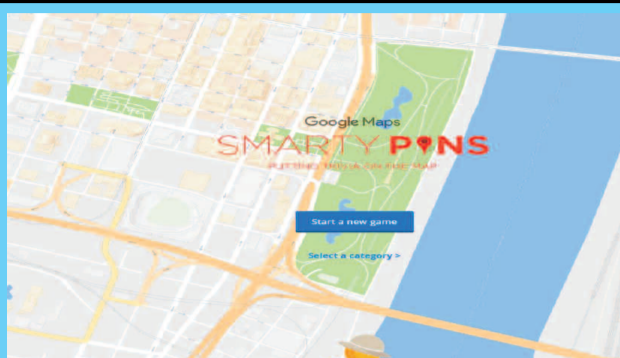
Νέα τμήματα αρχαρίων παιδικά, εφηβικά & ενηλίκων

ΕΝΑΡΞΗ ΕΠΤΑΡΧΩΝ: 5/9/2016
ΔΕΥΤΕΡΑ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 - 9 μ.μ.
ΕΝΑΡΞΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ: 15/9/2016

Ελ. Βενιζέλου, Κουνουπιδιανά Τ.Κ. 731 00, τηλ. / fax: 28210 66680
κιν.: 6941 440490, e-mail: info@adagiodance.gr, www.adagiodance.gr
El. Venizelou str., Kounoupidiana, Akrotiri, Chania, Crete GREECE

σερφ@ρίσματα

Της ΜΑΡΙΑΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ

Μετρήστε γνώσεις

<https://smartypins.withgoogle.com>

Ιστορία, γεωγραφία, τέχνη, σπορ, αθλητισμός και πολλά πολλά ακόμα... Δοκιμάστε τις γνώσεις σας και την ταχύτητά σας σε ένα παιχνίδι που χρησιμοποιεί τους χάρτες της google και σας καλεί να απαντήσετε σε συγκεκριμένα ερωτήματα, όσο πιο γρήγορα μπορείτε. Στόχος σας να απαντήσετε σωστά προτού σας τελειώσουν τα... χιλιόμετρα που σας προσφέρει κάθε γύρος παιχνιδιού. Αν σας γοητεύουν τα παιχνίδια γνώσεων, τα κουίζ και τα τρίβιαλ, τότε δοκιμάστε αυτό και είναι σίγουρο πως θα το αγαπήσετε. Επιπλέον μπορείτε πάντα να παίξετε παρέα με κάποιον φίλο, για να γίνει η διαδικασία πιο ενδιαφέρουσα.

Ηρωικό ανθρωπάκι

www.drawastickman.com

Μερικές φορές τα πιο απλά πράγματα είναι και τα πιο ενδιαφέροντα. Εδώ λοιπόν καλείστε να ζωγραφίσετε, όσο πιο απλά ή περίπλοκα σας κάνει κέφι ένα ανθρωπάκι, το οποίο μπλέκεται σε διάφορες περιπέτειες από όπου πρέπει να το ξεμπλέξετε εσείς. Πώς; Και πάλι ζωγραφίζοντας τα... εργαλεία διαφυγής του. Είναι ένα παιχνίδι που μπορεί να κάνει χαρούμενο ένα 4χρονο, αλλά και έναν 70χρονο! Και η περίτρηνη απόδειξη πως δεν χρειάζονται και πολλά για να δημιουργήσεις, να φανταστείς και να παίξεις!

Όπως ο Πόλοκ!

<http://manetas.com/pollock>

Ζωγραφική όπως εκείνη του Πόλοκ. Αυτό μπορείτε να κάνετε κάθε φορά που θα επισκέπτεστε τον συγκεκριμένο ιστότοπο. Με "όπλο" μόνο το ποντίκι σας, γεμίστε την οθόνη σας άναρχες πιτσιλιές και αλλάξτε το χρώμα της "μπογιάς" με κάθε κλικ σας.

Ιδανικό όχι μόνο για εκείνους που αγαπούν την τέχνη, αλλά και για όσους θέλουν να γεμίσουν τυχόν ελεύθερο χρόνο τους με κάτι ενδιαφέρον και πρωτότυπο. Δείτε το.

πως αναφέρεται σε σχετική ανακοίνωση, «οι άνθρωποι του Micro μ έχουν βαλθεί να δημιουργήσουν ένα φεστιβάλ που θυμίζει αυθόρμητο κίνημα. Κάθε χρόνο το κοινό του πρωτότυπου φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους πολλαπλασιάζεται και το δίκτυο των πόλεων που συμμετέχουν γεωμετρικά μεγαλώνει.

Φέτος, το 6ο Micro μ Festival, το οποίο για πρώτη φορά πραγματοποιείται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, τιμώντας την τάση αυτή γίνεται διηπειρωτικό εντάσσοντας στο δυναμικό του μεταξύ άλλων και την κοσμοπολίτικη Νέα Υόρκη.

Σε αντίθεση πάντως με το μέγεθος του φεστιβάλ η διαδικασία του παραμένει σταθερή: Το Σάββατο 1η Οκτωβρίου οι δεκαπέντε ταινίες μικρού μήκους που έχουν προεπιλεγεί θα διαγωνιστούν ταυτόχρονα σε Ελλάδα και εξωτερικό προσκαλώντας το απανταχού κοινό του φεστιβάλ να ψηφίσει για την αγαπημένη του. Η νικήτρια ταινία θα ανακοινωθεί την ίδια ημέρα με τις γνωστές ζωντανές συνδέσεις και ο δημιουργός της, εκτός της διεθνούς αγάπης του κοινού, θα παραλάβει ως βραβείο υπηρεσίες ύψους 1.500 ευρώ για την επόμενη ταινία του, μια ευγενική προσφορά της RGB post production».

Οι δεκαπέντε ταινίες που συμμετέχουν φέτος στο φεστιβάλ είναι οι εξής:

1. "A Moment Without Fear" του Ευάγγελου Βροχίδη.
2. "Firaq" της Κάλλι Ζήφου.
3. "Inner Land" της Βίβιαν Παπαγεωργίου.
4. "Manuel Du Mort" της Αναστασίας Παλισίδου.
5. "Phantom Limb" του Μιχάλη Φελάνη.
6. "Simon Says" του Νίκου Τσεμπερόπουλου.
7. "Yelena" του Δημήτρη Αμπατζή.
8. "Al" του Αλέξη Κουάντα.

ΣΤΟ ΣΤΟΥΝΤΙΟ "ΟΞΩ ΝΟΥ"

Φεστιβάλ ταινιών
μικρού μήκους

Το 6ο φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους (Micro μ Festival) θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 1 Οκτωβρίου σε 12 πόλεις, μεταξύ των οποίων τα Χανιά, όπου οι προβολές θα γίνουν στις 7 το απόγευμα στο Στούντιο "Οξω Νου".

ΣΑΒΒΑΤΟ 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016 ΩΡΑ 19:00
15 ΤΑΙΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ
1 ΜΕΡΑ 1 ΝΙΚΗΤΗΣ 12 ΠΟΛΕΙΣ

6ο Micro μ Festival

ΑΘΗΝΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΡΟΔΟΣ ΧΑΝΙΑ
ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ ΚΕΡΚΥΡΑ ΒΕΡΟΙΑ ΞΑΝΘΗ
ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΠΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

www.micromfestival.gr

9. "Γενέθλια" του Δημήτρη Κατσιμήρη.
10. "Μια Ξύλινη Φλογέρα" του Παναγιώτη Κράββαρη.
11. "Μολών λαβέ" του Μιχάλη Μαυρομούστακου.
12. "Ο Κλειδαράς" του Μιλτιάδη Χρηστίδη.
13. "Οκτώ Δεύτερα" του Μανώλη Λεβεντέλη.
14. "Ομορφα Χρόνια" του Κυριάκου Αναστασίου.
15. "Ρίζωμα" του Γιάννη Ζαφείρη.

Στο πλαίσιο του 6ου Micro μ Festival το Σάββατο 1η Οκτωβρίου μετά το διαγωνιστικό μέρος θα πραγματοποιηθεί ειδικό αφιέρωμα με θέμα "Νέοι & Εργασία, Γυναίκες & Εργασία".

Το αφιέρωμα περιλαμβάνει την προβολή έξι θεματικών ταινιών μικρού μήκους, Ελλήνων και ξένων δημιουργών.

Το αφιέρωμα ενισχύεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος "Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση" και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η είσοδος του κοινού κατά τη διάρκεια του αφιερώματος είναι ελεύθερη. (Προβλεπόμενη ώρα έναρξης του αφιερώματος: 10:30μ.μ.)

Τιμές Εισιτηρίων: 7 ευρώ στο ταμείο / 6 ευρώ προπώληση. Προπώληση - πληροφορίες: www.micromfestival.gr

Ο συλλογικός τόμος
"Κρήτη - Ελλάδα 1913 - 2013,
100 χρόνια Ένωση"

που υλοποιήθηκε με πρωτοβουλία της εφημερίδας "Χανιώτικα νέα" και του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών "Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος"

διατίθεται στα γραφεία των "Χ.Ν.",
Καραϊσκάκη 49.

Τιμή: 15 ευρώ

Σχολή Κλασικού & σύγχρονου χορού
Βασικής και προεπαγγελματικής Καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης.
ΧΟΡΟΚΙΝΗΣΗ

Αναγνωρισμένη από το Υπ. Πολιτισμού - Μέλος του Σ.Ι.Σ.Χ.Ε.

Ολοκληρωμένες σπουδές στον
ΚΛΑΣΙΚΟ ΧΟΡΟ

(Μπαλέτο) Ρώσικο σύστημα Vaganova.

- ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟΥ.
- ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ συστήματα Limon -Release.
- ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ & ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.

Τα μαθήματα διδάσκονται από πτυχιούχους καθηγήτριες κλασικού & σύγχρονου χορού.

- Υπεύθυνη σχολής :

Τσαρσέλλα Ντορομπάντσου - Γρηγοράκη Μπαλαρίνα Μάεστρα χορογράφος.

- Τμήματα μπαλέτου από 3 ½ ετών.

- Τμήμα προετοιμασίας μαθητριών για τις εισαγωγικές εξετάσεις στις Ανώτερες επαγγελματικές σχολές χορού.
- Τμήματα κλασικού & σύγχρονου χορού για ενήλικες.
- Τμήμα χορευτικής γυμναστικής & Τμήμα PILATES.

*Ειδικές τιμές σε φοιτήτριες και πολυτέκνους.

Εγγραφές από Τετάρτη 14 Σεπτεμβρίου

(καθημερινά Δευτέρα - Παρασκευή)

6.00' μ.μ - 9.00' μ.μ.

Απτερών 3 Κουμπές τηλ: 28210-95585

ΕΛΕΝΗ
ΦΟΥΝΤΟΥΛΑΚΗ

«Ο Πολιτισμός δεν είναι απλώς μια λέξη με 10 γράμματα. Είναι η ουσία, να κάνεις κάτι επειδή το αγαπάς» λέει στις «διαδρομές» ο Λεωνίδας Κακάρογλου. Άνθρωπος της Τέχνης και του Πολιτισμού, έχει συνδέσει το όνομα του με την ποίηση και τη λογοτεχνία αλλά και με το Θερινό Κινηματογράφο «Κήπος». Ο ίδιος αντιλαμβάνεται τον Πολιτισμό ως τρόπο ζωής. Πιστεύει ότι εάν θέλουμε να αλλάξουμε το πολιτιστικό γίγνεσθαι πρέπει να ξαναδούμε τα πράγματα από την αρχή, και πως τίποτα δεν είναι χαμένο. Αρκεί να γίνεται με περίσσειμα αγάπης.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΚΑΚΑΡΟΓΛΟΥ:

«Σημασία έχει να αγαπιάς»

Η ποίησή του αφουγκράζεται τα απλά και καθημερινά, δίχως να είναι αποκομμένη από την κοινωνία. Ισως αυτός να είναι ένας από τους λόγους που η ποιητική του συλλογή «Μνήμη σχεδόν πλήρης», σύμφωνα με πληροφορίες, θα συμπεριλαμβάνεται στα 20 βιβλία που έχουν επιλεγεί για το Κρατικό Βραβείο Ποίησης.

Ενας πολιτικός μηχανικός που αγάπησε την Τέχνη, τον Κινηματογράφο και την Ποίηση... Πώς συνδυάζονται όλα αυτά μεταξύ τους;

Τα πράγματα είναι απλά. Είμαι πολιτικός μηχανικός -παρόλο που θα ήθελα να γίνω αρχιτέκτονας- αλλά αυτό που πάντα με «έτρωγε» και υπήρχε μέσα μου από πολύ μικρός ήταν η Τέχνη σε όλες τις μορφές: δηλαδή η ποίηση, η αρχιτεκτονική, το θέατρο, ο κινηματογράφος και η λογοτεχνία. Αυτό που ξεκίνησα να γράφω ήταν ποιήματα. Μάλιστα καθαρίζοντας τα αρχεία μου βρήκα ποιήματα που έγραφα 11 χρόνων, επηρεασμένος από μια παλιά ποιητική ανθολογία. Κι αργότερα από ποιήματα του Οδ. Ελύτη. Επίσης έγραφα κάποιες μικρές ιστορίες σαν διηγήματα, καθώς ήμουν σασφίστατα επηρεασμένος από τον αγαπημένο συγγραφέα Ηλία Βενέζη και αργότερα από τον Αγγελο Τερζάκη. Στην Αθήνα πηγαίνοντας για σπουδές, ήταν μια περίοδος δύσκολη, δικτατορία και δεν υπήρχαν πολλές επιλογές να κάνεις πράγματα. Η μόνη μου διασκέδαση ήταν ο κινηματογράφος. Βέβαια ο κινηματογράφος εκείνη την εποχή ήταν σαν κρυφό σχολειό. Δηλαδή πήγαινες για να δεις κάποιες ταινίες, να συναντήσεις κάποιους άλλους που είχαν περάσει στην... παρανομία, δηλαδή στην αντίσταση και κρύβονταν.

Οι επιλογές ταινιών του Δημοτικού Κινηματογράφου «Κήπος», για να ένα μεγάλο διάστημα συνδέθηκαν με το όνομά σας. Τι κρατάτε και τι όχι από αυτό το ταξίδι στο Θερινό σινεμά Κήπος;

Πρόσφατα συνάντησα τον Παντελή Βούλγαρη. Το ξέρεις ότι έκανε στην Ανδρο όπου έχει σπίτι με τη γυναίκα του την Ιωάννα Καρυστιάνη, κάποιες γιορτές το καλοκαίρι με μουσικές του Ιταλού συνθέτη Νίνο Ρότα και προβολές ταινιών του Φελίνι; Δώσανε έτσι ζωή στο νησί. Σε αντίθεση εδώ στα Χανιά δεν έγινε μια εκδήλωση τέτοιου βεληνεκούς.

Εν τω μεταξύ η Δευτέρα, (στο σινεμά Κήπος) δεν ανήκει στο κοινό, ανήκει σε αυτόν που ενοικιάζει εκείνη τη μέρα τον κινηματογράφο. Η εμπέδεια του κινηματογράφου Κήπος έχει μείνει στη μνήμη.

Εγώ ξεκίνησα το 1978 επειδή έβλεπα ότι το κινηματογραφικό τοπίο στα Χανιά ήταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο και αποφασίσαμε με κάποιους φίλους να πάμε αυτό το επίπεδο πιο μπροστά και νομίζω ότι σε έναν βαθμό αυτό πέτυχε. Γίνονταν εκδηλώσεις στον κινηματογράφο, μετά κάναμε το πρόγραμμα με τις μουσικές κινηματογράφου με τη συμμετοχή των Σ. Γιαννάτου, Νότη Μαυρουδή, Νίκου Πλατύραχου κ.ά, λογοτεχνικές βραδιές.

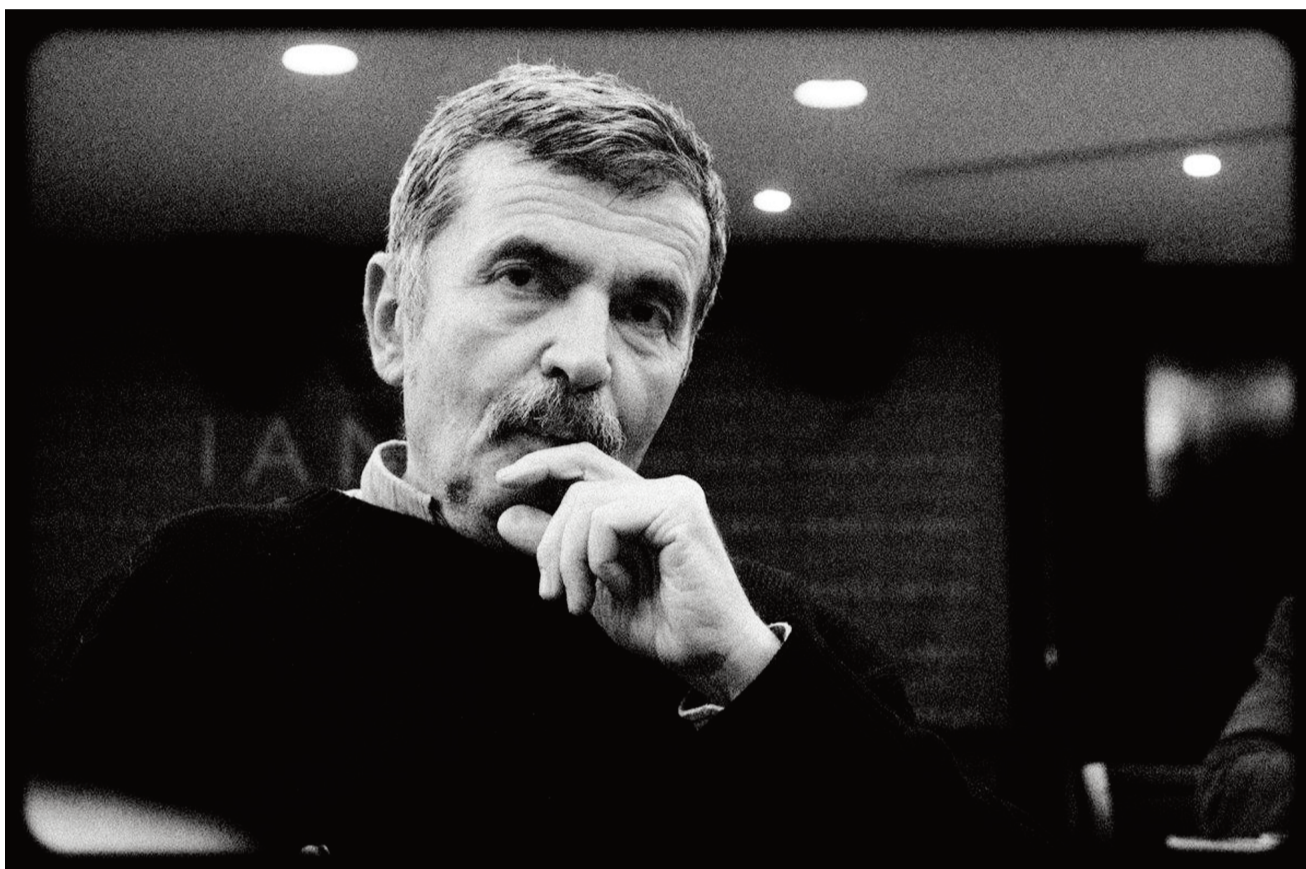
Το σινεμά «Κήπος» πρέπει να παίζει όλες τις ημέρες κινηματογραφικές ταινίες, να αποκτήσει ένα πρόγραμμα κανονικό με ταινίες από περισσότερα γραφεία, όχι μόνο από ένα. Πρέπει να ξαναδούμε τα πράγματα από την αρχή.

Πώς βλέπετε τις προσπάθειες νέων ανθρώπων από τα Χανιά που ασχολούνται με τον κινηματογράφο, τα σινεμά μαθήματα, το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων;

Είναι πολύ σημαντικά όλα. Και βασίζονται στο ότι δημιουργήσαμε στο παρελθόν ένα κοινό που αγάπησε τον κινηματογράφο. Για παράδειγμα την περίοδο 1982-1984 είχαμε κάνει προβολές ταινιών ακόμη και μέσα στον Φιρκά με μια μηχανή προβολής, κάθε Τρίτη και Πέμπτη.

Δημιουργήθηκε ένα κοινό που ζούσε την προβολή ταινίας σαν περιπέτεια. Βέβαια όλα αυτά ήταν one man show. Εγώ κουβαλούσα τις ταινίες, έγραφα τα προγράμματα, τα έκανα όλα. Όμως είμαι ευτυχισμένος γιατί ακόμη και σήμερα συναντώ ανθρώπους που μου μιλάνε γι' αυτό ως μια διαφορετική εμπειρία. Κάτι που δεν ακούγεται ως πολυτέλεια για να γίνει ακόμη και σήμερα...

Τα πάντα μπορεί να κάνει κάποιος. Απλώς να δούμε τον Πολιτισμό με άλλο μάτι. Για να κάνουμε Πολιτισμό χρειάζεται μια κεντρική ιδέα, ένας κεντρικός άξονας ώστε οι εκδηλώσεις να έχουν χαρακτήρα. Ο Πολιτισμός δεν είναι απλώς μια λέξη με 10 γράμματα. Είναι η ουσία, να κάνεις κάτι σαν περίσσειμα αγάπης. Να κάνεις κάτι επειδή το αγαπάς. Και για

«Νομίζω ότι οι άνθρωποι του πνεύματος, πρέπει να παραμένουν αληθινοί. Ο πολιτισμός μπορεί να ανατρέψει όλες αυτές τις ανατριχιαστικές ιστορίες που ζούμε καθημερινά»

να στο πω και κινηματογραφικά με τον τίτλο μιας ταινίας: «Σημασία έχει να αγαπιάς».

Σε εποχές κρίσιμες, ποιος ο ρόλος των ανθρώπων του πνεύματος;

Λέμε ότι ζούμε σε μια εποχή κρίσης. Αυτή την κρίση όμως πώς την περιγράφουμε; Σαν μια κρίση, οικονομική, πολιτιστική; Τι από όλα αυτά είναι; Εγώ νομίζω ότι η κρίση είναι πολιτισμική. Δηλαδή δεν μπορέσαμε ποτέ, να φτιάξουμε κάτι διαφορετικό ενώ είχαμε ελπίδες. Δηλαδή το '65 ήταν η νεολαία του Λαμπράκη, που έδινε ελπίδες ότι μπορούσε να γίνει κάτι καλύτερο. Μετά γίνανε τα γεγονότα του '66, του '67, μέχρι που έγινε η Δικτατορία και όλα χαθήκανε. Χαθήκανε όμως; Δεν χαθήκανε. Μέσα στη Δικτατορία υπήρχαν άνθρωποι οι οποίοι δουλεύανε με πίστη και βεβαιότητα ότι κάτι θα αλλάξει. Πράγματι έριξαν τη Δικτατορία, όμως πάλι στα ίδια είμαστε. Αυτοί που τα οικονομούσαν με διάφορους τρόπους, εξακολουθούσαν να τα οικονομούν. Μείνανε μόνο κάποιιοι άνθρωποι οι οποίοι ήταν ουτοπιστές, ποιητές και κοίταζαν να δουν τι θα γίνει. Αυτούς τους βλέπω καμιά φορά αλλά δεν τους αναγνωρίζω, ούτε με αναγνωρίζουν. Και δεν ξέρω αν πρέπει να είμαστε χαρούμενοι που περάσαμε αυτά τα χρόνια ή να είμαστε λυπημένοι...

...Νομίζω ότι οι άνθρωποι του πνεύματος, πρέπει να παραμένουν αληθινοί. Ο πολιτισμός μπορεί να ανατρέψει όλες αυτές τις ανατριχιαστικές ιστορίες που ζούμε καθημερινά.

Πώς γνωριστήκατε με τον Μάνο Χατζιδάκι;

Θυμάμαι ότι είχαμε κάνει το Πολιτιστικό Γραφείο Πολυτεχνείου στο κτήριο Γκίνη και μας είχε δώσει ο Χατζιδάκις στο Τρίτο Πρόγραμμα το 1977 μία εκπομπή με τίτλο «το Τέταρτο του Πολιτιστικού Γραφείου του Πολυτεχνείου». Το είχαμε εμείς και μιλούσαμε για τον Πολιτισμό όταν η Εθνική Φοιτητική Ενωση Ελλάδος (ΕΦΕΕ) δεν είχε σταθμό για να μιλήσει. Και σήμερα ο Χατζιδάκις παραμένει ως ο μεγάλος γκουρού ο οποίος είπε, έκανε όλα αυτά τα πράγματα τα οποία

είναι αληθινά. Ο Χατζιδάκις ήταν ένας έξυπνος άνθρωπος, ήταν διορατικός, καταλάβαινε τα πράγματα. Δηλαδή έφευγε από την Αθήνα και ερχόταν στα Ανώγεια για να κάνει πολιτιστικές γιορτές. Ξέρεις τι μου είπε ένα βράδυ, όταν τον είχαμε φέρει στα Χανιά, το 1981 όπου στο σινεμά «Κήπος» προβάλλονταν τα «Βρώμικα παλικάρια»; Το βράδυ μετά την προβολή που πήγαμε στο λιμάνι για φαγητό, ήταν 1.30 τη νύχτα, τον ρώτησα: «κ. Χατζιδάκι, γιατί δεν κάνετε κάποιες γιορτές πολιτισμού και στα Χανιά όπως στο Ηράκλειο; Και αυτός απάντησε: Κοιτάξε γύρω σας. Πόση ομορφιά υπάρχει. Να τη χαλάσω αυτήν την ομορφιά;». Δηλαδή, η ευφυΐα του ήταν τέτοια που έλεγε ότι αυτό που υπάρχει στα Χανιά είναι ήδη πολύ καλό, γιατί να το χαλάσουμε με κάτι αμφίβολο και θεωρούμενο ως πρωτοπορία. Η ουσία είναι να καταλαβαίνεις κάθε στιγμή την πραγματικότητα.

Μετράτε τριάντα χρόνια συγγραφικής δραστηριότητας που περιλαμβάνει οκτώ βιβλία Ποίησης και ένα μυθιστόρημα. Ετοιμάζετε κάτι καινούργιο;

Δουλεύω ένα δεύτερο μυθιστόρημα, το οποίο έγραψα το Καλοκαίρι και αποτελείται από 5-6 ιστορίες μαζί που ενώνονται. Όμως δεν θέλω να πω περισσότερα για να υπάρχει το στοιχείο της έκπληξης.

Έγραψα επίσης ένα σενάριο το οποίο βασίζεται σε ένα διήγημα μου το «Τάμα» και είναι για μία ταινία μικρού μήκους. Βασίζεται σε μια αληθινή ιστορία και θα το στείλουμε σε έναν διαγωνισμό με την προοπτική εάν κερδίσουμε το βραβείο, να γίνει ταινία μικρού μήκους στην οποία πρόκειται να συνεργαστούν κάποια μεγάλα ονόματα. Επίσης είναι έτοιμη μια νέα ποιητική συλλογή μου με τίτλο «Οι τίγρεις των δωμάτων».

Στην ψηφιακή εποχή, θα αντέξει το βιβλίο στην παραδοσιακή έντυπη μορφή του;

Νομίζω πως θα αντέξει. Γιατί το βιβλίο μυρίζει μελάνι. Το ψηφιακό δεν μυρίζει τίποτα. Έχει σημασία η αίσθηση.

ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ ΤΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

Μαθητές - οδοιπόροι μιας άπλητης εποχής

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΡΧΑΛΑΚΗ - ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΚΗ

«Η κούραση δεν μας κατέβαλε»

Ξυπνούσαν αξημέρωτα, λίγο ψωμί για πρωινό, φόρτωμα τσάντας, όσοι είχαν παπούτσια τα φορούσαν οι υπόλοιποι ξυπόλυτοι και... στον δρόμο για το σχολείο. Όλα τα σχολικά τους χρόνια ένας ατέλειωτος ποδαρόδρομος από τα χωριά τους για να πάνε στα σχολεία της εποχής. Αυτοί ήταν οι οδοιπορούντες μαθητές. Παιδιά που χρειάζονταν να περπατάνε για ώρες κάτω από τη βροχή, το κρύο, τη σκόνη και τη ζέστη για να μάθουν γράμματα. Αυτούς τους οδοιπορούντες μαθητές που η θέληση για γνώση ήταν ικανή για να κατανικήσει τα τεράστια προβλήματα της εποχής, βρήκαμε και ταξιδέψαμε μαζί τους πίσω στον χρόνο.

«Γεννήθηκα το '36 και πήγα σχολείο μέσα στην κατοχή» λέει η κα Αναστασία Χαρχαλάκη - Μαρ-γαριτάκη, που γυρίζει τον χρόνο πίσω μαζί μας. Ξεκινούσε καθημερινά από τον Τράχηλα μετά το λιμάνι της Κισάμου και πήγαινε στο Καστέλι, μια απόσταση που δεν έχει καμία σχέση με τη σημερινή διαδρομή που γίνεται παραλιακά καθώς τότε ο μοναδικός δρόμος προς Τράχηλα, Γραμβούσα και Πλάτανο ήταν από την τοποθεσία Σελί. «Όλοι με τα πόδια. Τα αδέρφια μου, τα Γιαννενάκια, τα Καρεφυλλάκια. Πριν από τις 7 το πρωί ήμασταν στον δρόμο, πηγαίναμε από το Σελί, ο σημερινός δρόμος έγινε αργότερα. Τότε έπρεπε να ανέβουμε και να κατέβουμε το βουνό για να πάμε Καστέλι. Αυτοκίνητα πολλά δεν υπήρχαν και το λεωφορείο δεν μας έπαιρνε γιατί ερχόταν από τον Πλάτανο γεμάτο. Πολύ σπάνια θα είχε θέση να μας πάρει. Αυτή ήταν η καθημερινότητα μας 6 χρόνια στο Δημοτικό και άλλα 6 στο γυμνάσιο» λέει η κα Αναστασία.

Την ρωτάμε για την καθημερινή κούραση του περπατήματος κάτω από δύσκολες συνθήκες, ειδικά μέσα στον χειμώνα. «Η κούραση δεν με κατέβαλε. Ήμουν γερό παιδί, ποτέ δεν αρρώστησα, ποτέ δεν έκανα απουσία δημοτικό και γυμνάσιο» λέει η κα Αναστασία που μιλάει με θερμά λόγια για τους δασκάλους και τους καθηγητές της τότε, όπως επίσης για τους συμμαθητές της. «Στο Δημοτικό έμαθα πολλά πράγματα, θυμάμαι τον δάσκαλό μας τον αείμνηστο Θεοδόση Ντεγιαννάκη. Στην Α' Γυμνασίου μπήκαμε 80 παιδιά και τελειώσαμε 16! Δύσκολες εποχές τότε μετά τον πόλεμο! Αν ποτέ φοβήθηκα όλα αυτά τα χρόνια; Ναι ήταν μια μέρα που πέρασε ένα αεροπλάνο χαμηλά! Δεν είχα ξαναδεί και έβαλα τα κλάματα. Ακόμα θυμάμαι τον φόβο και τα παρηγορητικά λόγια της συγχωρεμένης της μάνας μου!».

Τη ρωτάμε για τα παπούτσια της εποχής. «Ήμουν το μικρότερο ανάμεσα σε 7 αδέρφια. Ντρέπονταν τα μεγάλα αδέρφια μου να με έχουν ξυπόλυτη και έτσι είχα πάντα παπούτσια, τα παπούτσια της εποχής τα "λαλίνα", τα λέγαμε τότε, κάτι σαν τσόκαρα. Μην φανταστείτε ότι φορούσαμε κάτι φοβερό. Πολλά παιδιά πάντως περπατούσαν ξυπόλυτα και δεν υπήρχαν βέβαια και τα ρούχα που υπάρχουν σήμερα» λέει η κα Χαρχαλάκη.

Η κα Αναστασία (μέση) μαζί με συμμαθήτριάς της με την ποδιά της εποχής.

Από τον Τράχηλα στο Καστέλι Κισάμου το καθημερινό δρομολόγιο που έκανε 6 χρόνια στο Δημοτικό και 6 στο Γυμνάσιο η κα Αναστασία Χαρχαλάκη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ:

«3,5 ώρες περπάτημα»

«Η απόσταση μέχρι την Κάντανο ήταν 3.5 ώρες. Δεν μπορούσε να γίνει κάθε μέρα! Πηγαίναμε τα ξημερώματα της Δευτέρας στην Κάντανο, μέναμε στο Οικοτροφείο και το Σάββατο πέραμε τον δρόμο της επιστροφής» θυμάται ο κ. Γιώργος Κονταξάκης από το Βλάτος Κισάμου.

Αφού τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο στο χωριό του, πήγε και στο Γυμνάσιο που ήταν τότε στην Κάντανο. «Ακολουθούσαμε τον δρόμο που είναι και τώρα. Απλά από τους Δρυς μέχρι τα Πλεμενιανά ήταν καλντερίμι. Πηγαίναμε παρέες 10-15 άτομα. Ξυπνούσαμε στις 3

τα ξημερώματα, τρώγαμε μια φέτα λαδόψωμο και δίναμε το πρώτο ραντεβού με τα παιδιά που έρχονταν από τη Βάθη, το Αμυγδαλοκεφάλι, και το Ελος στους Μύλους και στη συνέχεια η επόμενη συνάντηση ήταν στον Φτερόλακο με τα παιδιά από τη Σαρακίνα. Μαζί μας και ο καθηγητής μας ο Φαλδάμης που ερχόταν επίσης από τη Βάθη» λέει ο συνομιλητής μας.

Την εποχή εκείνη η φτώχεια ήταν ακραία. Αυτοκίνητα ελάχιστα, το μοναδικό εφόδιο των παιδιών τα παπούτσια, οι λεγόμενες και "ελβιέλες" που φορούσαν. «Η Μητρόπολη είχε ένα "Οπελ"

Το στιγμιότυπο είναι από εκδρομή της Γ' Τάξης του Γυμνασίου Βάμου στον Κεφαλά Αποκορώνου από το σχολικό έτος 1936-37. Αν και οι μαθητές περπατούσαν για να πάνε στο σχολείο, η εκδρομή έγινε με το λεωφορείο του Βάμου που ονομαζόταν "Κυνηγός". Ο Νίκος Καλαϊτζάκης διακρίνεται όρθιος στην μπροστινή ρόδα του λεωφορείου.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΑΪΤΖΑΚΗΣ:

«Δραματικά χρόνια»

Ο Νικόλαος Καλαϊτζάκης υπήρξε μαθητής στο Γυμνάσιο Βάμου τα προπολεμικά χρόνια. Από τις Καλύβες μέχρι τον Βάμο χρειαζόταν μία ώρα περπάτημα, όπως λέει, αλλά επιστροφή ήταν πιο γρήγορη. «Το σχολείο είχε τελειώσει και τα πόδια έβγαζαν φτερά!».

«Η πορεία μας για να πάμε στο σχολείο ξεκινούσε τα ξημερώματα, νύχτα ακόμα. Στον δρόμο συναντιόμασταν με άλλα παιδιά από άλλα χωριά και γινόμασταν μια παρέα, Μπορεί να μαζευόμασταν και καμιά εικοσαριά», θυμάται ο κ. Νίκος.

Ο δρόμος που έπρεπε τότε να διανύσουν τα παιδιά δεν μοιάζει σε τίποτα με τον σημερινό αυτοκινητόδρομο. «Ο δρόμος είχε χαλίκια και ήταν γεμάτος από λακκούβες. Τότε λοιπόν, ειδικά τις μέρες που διανυκτερεύαμε στον Βάμο, γιατί 3 φορές είχαμε και απογευματινό μάθημα, επειδή δεν προλαβαίναμε να διαβάσουμε όλα τα μαθήματα, αφήναμε ένα μάθημα και το διαβάζαμε στον δρόμο. Θυμάμαι λοιπόν να πέφτουμε στους λάκκους καθώς προσπαθούσαμε να προσηλωθούμε στο βιβλίο».

Οι δυσκολίες πολλές που αντιμετώπιζαν στην πορεία τους οι οδοιπόροι μαθητές. «Η κατάσταση ήταν δραματική. Χειμώνας και δεν υπήρ-

χαν τότε αδιάβροχα. Αν είχες καμιά ομπρέλα -κατεστραμμένη- μπορούσε να σε προστατεύσει λίγο. Ωστόσο, τις περισσότερες φορές πηγαίναμε βρεγμένοι στον Βάμο κι όταν μας έβλεπε ο γυμνασιάρχης, μας έδωχνε και μας έλεγε να πάμε στον γειτονικό φούρνο για να στεγνώσουμε πρώτα», σημειώνει ο κ. Νίκος γυρίζοντας πίσω το ρολόι του χρόνου.

Δεν έλειπαν βέβαια και οι στιγμές της πλάκας και του πειράγματος που έκαναν την πεζοπορία παιχνίδι: «Συχνά, μετά τον Τζιβάρη εκεί που ήταν η κονταρίδα των Αρμενιανών, συναντούσαμε εκτός από τους συμμαθητές μας και τον παπά των Αρμενίων. Θυμάμαι λοιπόν μια μέρα τον παπά να βγαίνει από την κονταρίδα καθισμένος σε ένα γαϊδουράκι με προορισμό τον Βάμο. Μόλις τον αντικρίσαμε πετάχτηκε ένας μαθητής και είπε να δέσουμε ένα κόμπο στο μαντήλι γιατί τον παπά τον είχαμε για γρουσουζιά κι έπρεπε να ξερκίσουμε την ατυχία! Κατά σύμπτωση αυτό το άκουσε ο παπα-Λευτέρης, έπαιξε έναν πήδο από το γαϊδούρι, κατέβηκε κάτω κι άρχισε να κυνηγάει τον μαθητή στα χωράφια! Φυσικά δεν τον έπιασε...».

Όσο όμως κι αν υπήρχαν στιγμές με πειράγματα και παιχνίδια, οι κα-

Ο κ. Νίκος Καλαϊτζάκης, φοίτησε τα προπολεμικά χρόνια στο Γυμνάσιο Βάμου οδοιπορώντας σχεδόν καθημερινά από τις Καλύβες για τον Βάμο.

κουκίες ήταν πολλές κι αυτό είχε σαν συνέπεια πολλοί μαθητές, όπως αναφέρει ο κ. Νίκος, να εγκαταλείψουν το σχολείο. «Πολλά παιδιά άφησαν το σχολείο. Υπήρχε φτώχεια», υπογραμμίζει.

Χρόνια δύσκολα και σκοτεινά με κορύφωση το ξέσπασμα του Β' Παγκοσμίου Πολέμου το οποίο έζησε ο κ. Νίκος σε μια από αυτές τις πορείες του για το σχολείο: «Ήταν θυμάμαι νύχτα ακόμα κι ετοιμαζόμασταν να ξεκινήσουμε για τον Βάμο. Ακούσαμε τότε τον τορπιλισμό δύο βαποριών στο λιμάνι. Μόλις είχαμε φτάσει έξω από το χωριό βλέπουμε ένα ιταλικό αναγνωριστικό αεροπλάνο να πετάει και να δέχεται αντιαεροπορικά πυρά από ένα βρετανικό πλοίο που περιπολούσε. Ανίδειοι τότε εμείς -ήταν οι πρώτες ημέρες του πολέμου- μπήκα από τον φόβο μου σε ένα υπόνομο ομβρίων υδάτων για να κρυφτώ...».

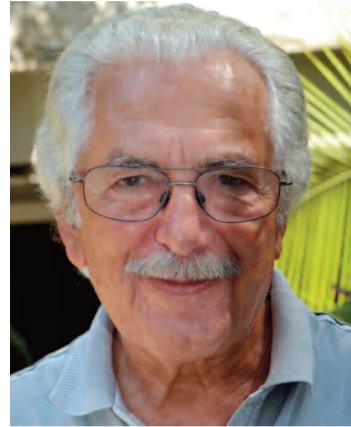
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΟΛΥΡΑΚΗΣ

Η Οδύσσεια από τον Αγ. Ιωάννη στη Χώρα Σφακίων

«Την πρώτη χρονιά στο Γυμνάσιο έμενα σε σπίτι στη χώρα Σφακίων μαζί με τον αδελφό μου και τις άλλες δύο χρονιές στο εκκλησιαστικό οικοτροφείο. Κάθε Σάββατο γύριζα με τα πόδια στον Αγ. Ιωάννη και επέστρεφα τα ξημερώματα της Δευτέρας. Είναι μια διαδρομή που την έκανα σε 5 ώρες» θυμάται ο κ. Γιάννης Πολυράκης από τον Αγ. Ιωάννη Σφακίων.

Δύο φορές την εβδομάδα έκανε τη διαδρομή με τα πόδια προς και από τη Χώρα Σφακίων για να πάει στο Γυμνάσιο μέσα από μονοπάτια και φαράγγια αφού εκείνη την εποχή δεν υπήρχε ούτε δρόμος, ούτε η γέφυρα στην Αράδαινα.

«Ήμουν καλός μαθητής και δεν ήθελα να χάσω με τίποτα την πρώτη ώρα. Ετσι σκωνόμουν στις 3 τα ξημερώματα στον Αγ. Ιωάννη. Η μακαρίτισσα η μητέρα μου είχε φτιάξει ένα πυρσό με πανιά που τον είχε βουτήξει σε πετρέλαιο, τον άναβε μου τον έδινε και έφευγα. Αν τύχαινε και είχε λεωφορείο στην Ανώπολη γύρω στις 5 το πρωί και μετά από περπάτημα 2 ωρών το έπαιρνα για τη Χ. Σφακίων. Τις περισσότερες φορές όμως δεν είχε και συνέχιζα με τα πόδια» επισημαίνει ο συνομιλητής μας που τα βιώματα του από τα χρόνια αυτά θα τα μεταφέρει στο βιβλίο του "Πέτρινα χρόνια σε πέτρινο τόπο" που θα κυκλοφορήσει σύντομα.

Τα χρόνια που περπατούσε 5 ώρες στα βουνά των Σφακίων για να φτάσει από τον Αγ. Ιωάννη στα Σφακιά θυμάται ο κ. Γ. Πολυράκης.

ΟΙ ΚΑΤΑΧΑΝΑΔΕΣ

«Ένα παιδί 13 ετών μόνο του -σπάνια θα είχα και κάποιον άλλο παρέα- μέσα στη νύχτα, στη μέση του πουθενά. Και στο μυαλό μου να γυρίζουν οι διηγούμενες των μεγαλύτερων για τους "καταχανάδες" (τους βρुकόλακες), για τα δαιμονικά, για σκοτωμένους που είχαν βρुकολακιάσει... Όταν αργότερα διάβασα τον Δον Κιχώτη του Θερβάντες θυμήθηκα πολλές φορές ότι όπως αυτός έβλεπε τους ανεμόμυλους ως γίγαντες, έτσι και εγώ μέσα στη νύχτα τα κυπαρίσσια στον δρόμο μου τα έκανα για γίγαντες. Η καρδιά μου κτυπούσε στους 150 παλμούς. Εριχνα δύο ματιές πίσω και μια ματιά μπροστά και συνέχιζα» αφηγείται.

Φτάνοντας στην Αράδαινα ο τότε μικρός Γιάννης περνούσε το χωριό με ταχύτητα για να αποφύγει τη συνάντηση με... κάποιον από τους σκοτωμένους του χωριού και έφτανε στο φαράγγι. «Κατέβαινα από το λιθόστρωτο κάτω στον πάτο του φαραγγιού που είναι ο χείμαρρος αλλά υποχρεωτικά στην τελευταία στροφή περνούσα από ένα σπήλαιο που οι μεγάλοι έλεγαν ότι υπήρχαν δαιμονικά που είχαν τη μορφή γουρουνάς με 12 γουρουνάκια. Ο παπούς μου ήταν παπάς, είχε χαράξει ένα βαθύ σταυρό που υπάρχει ακόμα για να πατάξει τα δαιμόνια. Όταν έφτανα στο σημείο αυτό έλεγα το "Πάτερ ημών" όσο πιο ψύχραιμα μπορούσα και το έβαζα στα πόδια! Εφτανα τρέχοντας πάντα στην κοίτη του φαραγγιού και άρχισα να ανηφορίζω προς την Ανώπολη.

Όταν έφτανα στην όχθη ήμουν εξαντλημένος αλλά είχα την αίσθηση ότι είχα εκπορθήσει ένα φρούριο. «Τον πέρασα το φαράγγι» έλεγα. Στη συνέχεια συνέχιζα προς Ανώπολη, έμπαινα σε ένα άλλο φαράγγι που κατέληγε στον Ιλιγγα και από εκεί έπαιρνα ένα άλλο μονοπάτι για Χώρα Σφακίων και γραμμή για το σχολείο όπου έφτανα στις 8 ακριβώς! Καταϊδρωμένος, μουσκεμένος, αλλά... και τον χειμώνα με μια ομπρέλα στο χέρι. Ο γυρισμός δεν ήταν δύσκολος γιατί γύριζα με άλλα παιδιά μέχρι την Ανώπολη αλλά κυρίως γιατί ήταν μέρα, περνούσα με φως τα φαράγγια. Το σκοτάδι με φόβιζε» λέει ο κ. Γιάννης που άριστευσε σε όλα τα σχολεία που φοίτησε, σπούδασε και πέτυχε πολύ σημαντικά πράγματα στη ζωή του. Δεν είχαν όμως όλα τα παιδιά αυτή την τύχη αφού πολλά εξ αυτών που είχαν δυνατότητες δεν κατάφεραν να σπουδάσουν όπως θα ήθελαν λόγω των τεράστιων δυσκολιών της εποχής.

Βλάτος- Κάντανος»

που ήταν όμως για να κουβαλήσει τρόφιμα, πώς να πάρει κόσμο; Χωριανός που να είχε αυτοκίνητο; Κανένας. Ένας Παπαδογιωργάκης είχε ένα φορτηγό που κουβαλούσε πυρήνα από τους Αλιγούς στην Κάντανο αλλά εμείς ήμασταν 10-15 άτομα. Μπροστά δεν μπορούσε να πάρει πάνω από 2, στην πυρήνα δεν μπορούσε να βάλει κόσμο γιατί υπήρχε ο κίνδυνος ατυχήματος επομένως... με τα πόδια. Ελεγε ο αείμνηστος δεσπότης Ειρηνάιος που είχε ιδρύσει τα οικοτροφεία να δίνει ο κάθε γονιός 25-30 δρχ. τον μήνα για να βγάξει τα έξοδα του.

Θυμούμαι τον πατέρα μου πόσο δυσκο-

λεύονταν για να βρει τα χρήματα και το ίδιο και οι υπόλοιποι χωριανοί» εξηγεί ο κ. Κονταξάκης.

Παρά τις δυσκολίες υπήρξαν παιδιά που συνέχισαν τις σπουδές και διέπρεψαν ως επιστήμονες. Ο κ. Γιώργος πήγε 3 χρόνια στο βετές γυμνάσιο και στη συνέχεια έφυγε στα καράβια.

Τα επικίνδυνα σημεία της διαδρομής ήταν δύο και ήταν ποτάμια-χειμάρροι που τον χειμώνα με τις βροχές ξεχειλίζαν και έκαναν τη διάβασή τους δύσκολη. Το ένα κοντά στους Αλιγούς όπου οι μαθητές έπρεπε να περάσουν περπατώντας πάνω από πεσμένους κορμούς κα-

στανιών, το δεύτερο στα Πλεμενιανά όπου «το νερό έφτανε το ένα μέτρο. Πολλές φορές είχε συμβεί να πέσει κάποιο παιδί μέσα στο ποτάμι.

Να μας πιάσει βροχή, χιονιάς; Σύνθηες φαινόμενο, αλλά ό,τι και να συνέβαινε το... караβάνι θα προχωρούσε.

Κουβεντιάζω καμιά φορά με τα εγγόνια μου και τους λέω αυτές τις ιστορίες και με κοιτάνε στα μάτια λέγοντας μου «τι μας λες παπούς»;». Τώρα με τα κινητά, με τις δραστηριότητες που κάνουν, είναι λίγο δύσκολο να καταλάβουν, ξέρουν όμως ότι λέω αλήθεια» καταλήγει ο κ. Γιώργος.

Ο κ. Γ. Κονταξάκης στον δρόμο έξω από το σπίτι του στο Βλάτος Κισάμου. Για χρόνια ακολουθούσε την ίδια διαδρομή για να πάει στην Κάντανο, στο τότε Γυμνάσιο.

ΠΟΠΗ ΓΑΒΡΙΛΑΚΗ:

«Η οδοιπορία μας καθόρισε»

«Η οδοιπορία, κυριολεκτικά και μεταφορικά, σημάδεψε και καθόρισε τις ζωές μας». Αυτό σημειώνει η Πόπη Γαβριλάκη από τους Αρμένους Αποκορώνου που μαζί με δεκάδες άλλα παιδιά μοιράστηκαν στα χρόνια της δεκαετίας του '60 αμέτρητες ώρες πεζοπορίας από και προς το Γυμνάσιο του Βάμου.

Επικοινωνήσαμε μαζί της το πρωί της Τετάρτης στο τηλέφωνο καθώς κατοικεί μόνιμα στην Αθήνα. Δώσαμε ένα τηλεφωνικό ραντεβού για το απόγευμα της ίδιας ημέρας. Δεν μας περίμενε. Οση ώρα μεσολάβησε, κάθισε και κατέγραψε στο χαρτί σκέψεις και συναισθήματα από εκείνα τα χρόνια. Ο λόγος δικός της:

«Από το μεσημέρι που μου μιλήσατε για την οδοιπορία μας από και προς το Γυμνάσιο Βάμου, μ' έχουν κατακλύσει αναμνήσεις και συγκίνηση. Φορώ τη μαύρη μου ποδιά με το άσπρο πικεδένιο γιακαδάκι και συναντώ τις άλλες κοπέλες του χωριού. Παραπάνω θα συναντήσουμε τα αγόρια με τα μπλε πλίκια και όλοι μαζί θα ανηφορίσουμε τις Χαλέπες του Λεντάρη, θα περάσουμε τους σπήλιους, θα σκαρφαλώσουμε τ' άγρια βράχια και θα βγούμε στην "κούρμπα" του δρόμου προς τον Βάμο, λίγο μετά τον Τσιβαρά. Εκεί θ' ανταμώσουμε τους μαθητές από Τσιβαρά, Καλύβες, Στύλο και Νιο Χωριό. Θα μας προλάβουν και τα χωριανάκια μας που είχαν την τύχη και διέθεταν ποδήλατο. Ο Μανώλης Πιπεράκης, ο Κωστής Τσακιράκης, ο Γιάννης Τερεζάκης, ο Θοδωρής Κουτσουπάκης και άλλοι πολλοί. Γιώργης, Σταύρος και Πιπίνα Νικητάκη, Ερασμία και Τάκης Πριπάκης, Πόπη Καβρουλάκη, Ειρήνη Κουτσουπάκη, Βασίλης Λαμπαθάκης, Κατίνα Λαμπαθάκη, Γιάννης και Στέλλα Παπνιωτάκη, Μανώλης Τσακιράκης, Δημήτρης Αβερκάκης, Μαρία και Πόπη Γαβριλάκη, Άννα και Ηλίας Νικάκης, Καλλιβρετάκη Λιωλιώ, Λεντάρη Λούλα, Βαγγέλης Καβρουλάκης, Προεστάκης Γιώργης, Αντώνης και Κωστής. Προσπαθώ να θυμηθώ ονόματα, αλλά φοβάμαι ότι ξεχνάω πολλούς (...).

Οδοιπορούμε με ζέση, οδοιπορούμε και με κρύο και βροχή. Σκοντάφτοντας και πέφτοντας, με βροντές να μας τρομάζουν και με αστραπές να σκίζουν το σκοτάδι και να μας δείχνουν το στρατάκι που χαλούσε η καταρρακτώδης βροχή. «Βρέξε Θεέ μου, βρέξε και φέξε, να βρούμε το δρόμο να πάμε στο σχολείο», μνημονεύουμε μέχρι σήμερα το χιούμορ του Κωστή Τσακιράκη.

Ο Κλωνάρης μας περιμένει στο προαύλιο. Συναισθανόμαστε τη φροντίδα και το νιάξιμο του μεγάλου δασκάλου και η καλοσύνη στα μάτια του μας ζεσταίνει την καρδιά. Τρέμοντας και βρεγμένα

ως το κόκκαλο προλαβαίνουμε το κουδούνι και μπαίνουμε στην τάξη να γράψουμε Αρχαία Ελληνικά.

Μεσημεριάζει και κατφορίζουμε. Από το ψιλικατζίδικο του Γιώργη Γωνιωτάκη αγοράζουμε πλιόσπορους για το γυρισμό.

Παίζουμε, μιλάμε, πειραζόμαστε, γελάμε. Περιμένει και βοηθά ο ένας τον άλλο. Κάνουμε σχέσεις, λέμε ιστορίες, αναπτύσσουμε δεξιότητες ζωής που δεν καταλαβαίνουμε ακόμη την αξία τους.

...Ολος ο Αποκόρωνας πεζοπορούσε τότε προς το μέλλον, οδεύοντας στο Βάμο. Σπκώσαμε τα μάτια κι ατενίσαμε άλλος μακρύτερα κι άλλος κοντύτερα το αλλιώτικο. Σημασία δεν έχει τι και πόσο τα καταφέραμε, πόσα "γράμματα" μάθαμε πού και πόσο σφάλαμε κι υπερβάλαμε στη ζωή μας. Σημασία έχει ότι η οδοιπορία αυτή κυριολεκτικά και μεταφορικά προς και από αυτό τον τόπο - ορόσημο, σημάδεψε και καθόρισε τις ζωές μας. Και ήταν φυσικό να συμβεί έτσι, αν σκεφτούμε ότι η πρώτη και δεύτερη μεταπολεμικές δεκαετίες είχαν να αναστηλώσουν και ν' ανατρέψουν. Ασυνείδητα κουβαλούσαμε τον σπόρο της αλλαγής και της ανατροπής της εποχής μέσα μας.

Φρόντισαν από πολύ νωρίς να το ενσταλάξουν στην ψυχή μας οι γονέοι μας, φτωχοί κι αγράμματοι οι περισσότεροι, αλλά με αλάθητο κριτήριο σε θέματα ζωής. Γι' αυτούς που έβγαιναν από ένα πόλεμο κι άλλο ένα εμφύλιο, το σχολείο και "τα γράμματα" ήταν ανάγκη.

Τη φράση "να μάθεις γράμματα, να μην παιδέυεσαι σαν εμάς" την είχαμε ακούσει από νωρίς κι είχε ριζώσει στην ψυχή μας. Αυτοί ήμασταν όλοι εμείς οι πεζοπόροι μαθητές κι αυτός ήταν ο τόπος μας. Που από νωρίς μας έστειλε στα δύσκολα, για ν' αλλάξουμε και τη δική μας και τη δική του ζωή.

Εδώ αισθάνομαι την ανάγκη να αναφερθώ σε κείνους από τα χωριά μας που δεν πήγαν στο Γυμνάσιο. Συνήθως παιδιά με δυσκολίες στη μάθηση που οι καιροί δεν είχαν τη γνώση κι τον τρόπο να θεραπεύσουν. Κι αυτό δεν είχε να κάνει με μυαλό κι εξυπνάδα γιατί οι πολλοί κατάφεραν να στήσουν δουλειές, να ορθοποδήσουν, να κάνουν οικογένειες υποδειγματικές και να προκόψουν. Κι εκείνοι κι εμείς, καμαρώνουμε που τα βγάλαμε πέρα μέσα σε δύσκολες συνθήκες.

Έτσι κι αλλιώς για όλους μας, πάντα μια οδοιπορία προς τα μπρος η ζωή, επίπονη κι επώδυνη».

Στον δρόμο για το Γυμνάσιο. Από αριστερά διακρίνονται οι: Βαγγέλης Καβρουλάκης, Γιώργος Προεστάκης, Μανώλης Τσακιράκης, Βασίλης Λαμπαθάκης, Γιάννης Παπνιωτάκης. Στη μοτοσυκλέτα ο Μανώλης Πιπεράκης με την Πιπίνα Νικητάκη, Στέλλα Παπνιωτάκη, Κατίνα Λαμπαθάκη, Λιωλιώ Καλλιβρετάκη, Πόπη Γαβριλάκη, Πόπη Καβρουλάκη, Γιάννης Τερεζάκης, Ηλίας Νικάκης, Δημήτρης Αβερκάκης. Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη από τον φωτογράφο Καντεράκη.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΡΑΚΑΚΗΣ

«Περνούσαμε τρέχοντας από το νεκροταφείο»

κάποιο λιόφυτο για να το μαζέψουν, διαλέγαμε και το κατάλληλο μονοπάτι. Αυτή ήταν η καθημερινότητα μου για 7 χρόνια» εξηγεί ο κ. Δρακάκης που στη συνέχεια και για τα τελευταία χρόνια του Γυμνασίου ήλθε στα Χανιά.

Η καθημερινότητα για τους μαθητές όπως ο Μανώλης Δρακάκης ήταν πολύ δύσκολη. «Ξυπνούσαμε πριν από τις 7 το πρωί και ξεκινούσαμε την πεζοπορία προς την Κάντανο. Κάναμε περίπου τρία τέταρτα- μία ώρα όταν πηγαίναμε το πρωί. Όταν φεύγαμε επειδή ήταν ανηφόρα κάναμε περισσότερο χρόνο όπως είναι λογικό. Στο Δημοτικό κάναμε μάθημα και το μεσημέρι και έτσι έπρεπε να παρα-

μείνουμε στην Κάντανο. Τρώγαμε κάτι που φέρναμε από το σπίτι μας, παίζαμε και στη συνέχεια πηγαίναμε για μάθημα. Πολλές φορές με έπαιρνε στο σπίτι του ο αείμνηστος δάσκαλός μου ο Μανώλης Γρηγοράκης και διάβαζα μαζί με το γιο του και συμμαθητή μου τον Νίκο» λέει ο κ. Δρακάκης.

Σε όλα αυτά τα χρόνια οι μνήμες από γεγονότα πάρα πολλές. Ζητάμε από τον κ. Δρακάκη να

ξεχωρίσει κάποιες από αυτές και να μας τις περιγράψει. «Διάλεγα ένα μονοπάτι που περνούσε έξω από το νεκροταφείο. Όταν λοιπόν πλησίαζα εκεί άρχιζα να τρέχω, να τρέχω με όλη μου τη δύναμη, να το περάσω! Επίσης έπρεπε να περάσω από δύο χειμάρους που το χειμώνα είχαν ορμητικά νερά. Ρίχναμε πέτρες, στις οποίες πατούσαμε για να περάσουμε. Ομως μια φορά έπεσα μέσα ολόκληρος και στο σχολείο και όλη την

ημέρα έμεινα με τα ρούχα βρεγμένα από πάνω ως κάτω» θυμάται ο εκπαιδευτικός.

Συνήθως όλοι μας όταν επιστρέφουμε στο παρελθόν, το αντι-

μετωπίζουμε εξιδανικευμένα. Πόσες φορές έχουμε ακούσει ότι τότε έβγαιναν καλύτεροι επιστήμονες, πιο μορφωμένοι άνθρωποι, τότε τα παιδιά μάθαιναν γράμματα παρότι υπήρχαν 50 και 60 παιδιά στις τάξεις;... Ρωτάμε για αυτές τις αντιλήψεις τον συνομιλητή μας. «Δεν συμφωνώ! Το αντίθετο. Αυτό που νοσταλγώ είναι οι σχέσεις των ανθρώπων.

Ήμασταν πιο κοντά όλοι, αυτό πράγματι ίσχυε. Δεν νοσταλγώ όμως την ταλαιπωρία, τις συνθήκες που είχαμε στα σχολεία και την έλλειψη των μέσων που υπάρχουν τώρα. Σήμερα τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα γράμματα και είναι πολλά περισσότερα αυτά που τελειώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση και σπουδάζουν σε σύγκριση με τότε» είναι η απάντηση του, που ευγνωμονεί αιώνια τους δασκάλους και καθηγητές του για την προσπάθεια και την αγάπη τους και ειδικά τους Μανώλη Γρηγοράκη και Ζαχαρένια Αναστασάκη.

Ο κ. Μ. Δρακάκης (στη μέση γέρνει το κεφάλι) στα 1967.

Φωτ. κάτω στιγμιότυπο από τη συνάντηση που έκαναν οι οδοιπορούντες μαθητές τον περασμένο Αύγουστο στο Γυμνάσιο Βάμου. Πάνω στην ίδια σκάλα από το σχολικό έτος 1964-65. Καθηγητής Γ. Πλεμμένος.

«Από εκείνη την εποχή νοσταλγώ τις σχέσεις των ανθρώπων, δεν νοσταλγώ όμως την ταλαιπωρία, τα ελάχιστα μέσα, τη δύσκολη καθημερινότητα» λέει ο Μανώλης Δρακάκης.

Το Μπαμπακάδω, σε απόσταση 7 χλμ. από την Κάντανο στο Σέλινο είναι το χωριό του φυσικού σήμερα και διευθυντή στο 3ο Ενιαίο Λύκειο Μανώλη Δρακάκη. Τη δεκαετία του '60 έπρεπε καθυστερημένα να μετακινείται προς την Κάντανο όπου υπήρχε σχολείο.

«Ξεκινούσαμε τα παιδιά κάθε πρωί για την Κάντανο. Υπήρχαν 3 διαφορετικά μονοπάτια και ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες, τις αντοχές μας, αν θα θέλαμε να συναντήσουμε τους γονείς μας στην επιστροφή, επειδή θα ήταν σε

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΟΝΤΑΚΗ:

Περπατώντας με λαλίνα μιάμιση ώρα για το σχολείο

Μια ολόκληρη... περιπέτεια ήταν καθημερινά η διαδρομή για το ολοήμερο σχολείο, που πριν σχεδόν 100 χρόνια λειτουργούσε στον πρώην δήμο Πελεκάνου, μας λέει η κα Ευαγγελία Κοντάκη η οποία έχοντας πατήσει στα 94 χρόνια της ζωής της, μας αφηγείται με έναν μοναδικό τρόπο πώς τα παιδιά εκείνης της εποχής πήγαιναν με λαλίνα (παπούτσια με ξύλινο πάτο) στο σχολείο διανύοντας απόσταση μιάμισης ώρας με ήλιο ή βροχή αλλά και έναν επικίνδυνο ποταμό δίχως γέφυρα. Κι όμως παρά τις μεγάλες αντιξοότητες εκείνης της εποχής, υπήρξαν παιδιά που κατάφεραν να σπουδάσουν ή να διακριθούν στους αγώνες για την πατρίδα.

«Εκλεισα τα 94 στις 2 Φεβρουαρίου. Είμαι γεννηθείσα το '22 στα Παυλιανά του πρώην δήμου Πελεκάνου (νυν καλλικρατικού δήμου Καντάνου - Σελίνου) μας λέει η κα Ευαγγελία, το γένος Παυλάκη και συνεχίζει λέγοντας: «Ημασταν 4 αδέρφια, τρεις κόρες και ένας γιος. Από το σχολείο το σπίτι μας, ήταν μιάμιση ώρα δρόμος. Αμα σου πω ότι περπατούσαμε μιάμιση ώρα κάθε μέρα μέχρι το σχολείο, με ήλιο ή βροχή θα το πιστέψεις; Το σπίτι μας ήταν στο πιο ψηλό σημείο της περιοχής. Περνούσαμε από τις Στροβλές και το πρώτο χωριό που συναντούσαμε ήταν το Αρχοντικό. Μετά το Μετόχι, ο Πρίνος και μετά... το ποτάμι. Υστερα ήταν τα Μοθιανά όπου βρισκόταν το σχολείο μας.

Για να κατεβούμε από το χωριό μας, χρειαζόταν μισή ώρα περίπου μέχρι το ποτάμι. Μετά ανεβαίναμε ένα ανηφοράκι και από εκεί δίπλα - δίπλα περπατούσαμε για να πάμε στο σχολείο. Αμα "φούσκωνε το ποτάμι", ερχόταν ένα μέλος από την οικογένειά μας και μας σήκωνε στην

πλάτη του και μας πέρναγε απέναντι. Αμα ήταν πολύ επικίνδυνος ο ποταμός δεν πηγαίναμε σχολείο. Μια φορά είδαμε κοντά στον ποταμό, φίδια τυλιγμένα. Φοβηθήκαμε βάλουμε κάτι φωνές. Ήταν μια μεγάλη περιπέτεια.

Από τα γύρω χωριά πήγαιναν στο σχολείο πολλά παιδιά, από τα Καματερά, το Μουστάκο, τα Συντικιανά κ.ά. Κάθε πρωί στις έξι, οι γονείς μας έβαζαν σε μια τσάντα με κορδόνια για τον ώμο, το φαγητό μας για το μεσημέρι. Διότι το σχολείο ήταν ολοήμερο. Ξυπνούσαμε στις 6 νωρίς το πρωί και σχολούσαμε στις 7-8 το βράδυ. Όταν φεύγαμε περίμενε ένας δικός μας στον ποταμό γιατί ήταν επικίνδυνος για να μας περάσει στην απέναντι όχθη. Ήταν πολύ δύσκολα τα πράγματα τότε. Ο πατέρας μας, επειδή δεν είχε τη δυνατότητα να μας αγοράσει παπούτσια, μας έφτιαχνε λαλίνα, δηλαδή μπρόκωνε ένα ξύλο για πάτο παπουτσιού με ύφασμα από πάνω. Πηγαίναμε με λαλίνα στο σχολείο, κι εμείς τα άλλα παιδιά. Πολλά ήταν και ξυπόλυτα. Τον Χειμώνα όταν έβρεχε, πηγαίναμε "μούσκεμα" στο σχολείο και κρεμούσαμε τα πιο βαριά ρούχα να στεγνώσουν. Το σχολείο μας ήταν ένα μικρό στενό δωμάτιο, λίγα καθίσματα και μια έδρα. Πολλές φορές άμα τα παιδιά ήταν ζωηρά, πετιούνταν και φεύγανε από το... παράθυρο. Οι τιμωρίες; Σκληρές. Με το ένα πόδι ὀρθοί σε μια γωνιά για ώρες, αλλά η σκληρότερη ήταν "οι ατσάκοι", έκοβαν στα δυο μια σκληρή άσπρη πέτρα και έβαζαν τα παιδιά να γονατίζουν πάνω με αποτέλεσμα να τρέχει αίμα από τα γόνατα τους, άλλες φορές τα έβαζαν να "παίζουν" κουτουλίες στον πίνακα μέχρι να κάνουν καρούμπαλο, για τιμωρία.

Η 94χρονη κα Ευαγγελία μας αφηγήθηκε με μοναδικό τρόπο πώς τα παιδιά εκείνης της εποχής πήγαιναν με λαλίνα (παπούτσια με ξύλινο πάτο) στο σχολείο διανύοντας απόσταση μιάμισης ώρας με ήλιο ή βροχή αλλά και έναν επικίνδυνο ποταμό δίχως γέφυρα. Τις δικές του εμπειρίες ως δάσκαλος από το 1959 έως 1964 στο Ροδοβάνι μας διηγήθηκε ο κ. Στ. Αποστολάκης.

Θυμάμαι στην πρώτη τάξη είχαμε έναν δάσκαλο αλλά ήταν γεροντάκι και μια φορά τον πήρε ο ύπνος στο θρανίο. Όμως στη δεύτερη τάξη ήρθε ένας άλλος δάσκαλος που είχε άλλες ικανότητες, πρόσχεε πολύ τα παιδιά και μας έμαθε πολλά πράγματα. Τα κορίτσια σκόλαγαν νωρίτερα, και αργότερα τα αγόρια, για

να μην συναντιόνται γιατί... ερωτοτροπούσαν λιγάκι. Γι' αυτό ο δάσκαλος μας συνόδευε και στον δρόμο. Εγώ πήγα μέχρι την Γ' τάξη, μετά έπρεπε να βοηθήσω τον πατέρα μου στην περιουσία μας στην Κουντούρα».

Αναμνήσεις ενός δασκάλου

Τις δικές του εμπειρίες για τους οδοιπορούντες μαθητές μιας άλλης εποχής, μας διηγείται ο δάσκαλος Σταμάτης Αποστολάκης ο οποίος από το 1959 έως 1964 υπήρξε δάσκαλος στο Ροδοβάνι. «Τα παιδιά ήταν πάρα πολλά. Στο σχολείο στο Ροδοβάνι έρχονταν 101 μαθητές όχι μόνο από το Ροδοβάνι αλλά και από τη Λειβάδα, τον Αγγιλέ, τα Καμάρια, τους Αϊδονούς, δηλαδή από πέντε χωριά. Από αυτά το κοντινότερο χωριό απείχε από

το σχολείο 3,5- 4 χλμ.

Τον Χειμώνα όταν είχε κακοκαιρία τα παιδιά έφταναν στο σχολείο βρεγμένα. Το πρωί κάθε παιδί εκτός από την τσάντα του, κουβαλούσε μαζί του και ένα ξύλο για την ξυλόσομπα του σχολείου ώστε να μπορούμε να κάνουμε μάθημα, αφού και το μεσημέρι τα περισσότερα κάθονταν στο σχολείο.

Ήταν πολλές οι δυσκολίες τότε» μας λέει ο κ. Αποστολάκης ο οποίος ωστόσο επισημαίνει πως παρά τις δύσκολες εποχές, αρκετοί μαθητές κατάφεραν να μορφωθούν και να προχωρήσουν στην ζωή τους.

Οι μαθητές του δασκάλου Στ. Αποστολάκη έρχονταν στο σχολείο Ροδοβανίου όχι μόνο από το Ροδοβάνι αλλά και από τη Λειβάδα, τον Αγγιλέ, τα Καμάρια, τους Αϊδονούς, δηλαδή από πέντε χωριά. Από αυτά το κοντινότερο χωριό απείχε από το σχολείο 3,5 - 4 χλμ. (φωτογραφίες: αρχείο Στ. Αποστολάκη)

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Ο ταξιδιώτης του αιώνα

“ Andrés Neuman (μτφρ. Αχιλλέας Κυριακίδης, εκδόσεις opera)

Όποτε τον ρωτούσαν ποιο ήταν το επάγγελμά του, ο Χανς απαντούσε: ταξιδιώτης, ταξιδιώτης και μεταφραστής. Κάποιοι υπέθεταν ότι ήταν διερμηνέας, άλλοι διπλωμάτης, κάποιοι άλλοι ότι ήταν σε διακοπές. Όλοι, πάντως, αποκρίνονταν ευγενικά: Α, μάλιστα, κατάλαβα.

Κάποια χειμωνιάτικη νύχτα ο Χανς φτάνει στο Βρανδεμβούργο, πληρώνει τον αμαξά και βρίσκει δωμάτιο σε ένα πανδοχείο. Δεν σκοπεύει να μείνει παραπάνω από λίγες μέρες. Η μια μέρα, όμως, φέρνει την επόμενη, και η επόμενη τη μεθεπόμενη, κι έτσι περνά ο χρόνος. Μια ρουτίνα κάνει δειλά την εμφάνισή της. Ο οργανοπαίκτης με τη λατέρνα στην κεντρική πλατεία και τον πιστό του σκύλο, η οικογένεια του πανδοχέα, ο Ισπανός Αλβαρο και η Ζοφί, κυρίως η Ζοφί. Την ερωτεύτηκε απ' την πρώτη στιγμή που την αντίκρισε, καλεσμένος σε εθιμοτυπική επίσκεψη στο σπίτι του πατέρα της. Κάθε Παρασκευή ήταν παρών στο σαλόνι με οικοδέσποινα εκείνη. Η Ζοφί είναι αρραβωνιασμένη με τον Ρούντι, γόνου πλούσιας οικογένειας. Ο γάμος τους είναι προγραμματισμένος για μετά το καλοκαίρι. Βρισκόμαστε στις αρχές του 19ου αιώνα.

Γιατί, άραγε, ο Αργεντινός Νέουμαν, γεννημένος το 1977, αποφασίζει να διηγηθεί την ιστορία του ταξιδιώτη Χανς σε μια πόλη της κεντρικής Ευρώπης στο κατώφλι του 19ου αιώνα; Υποψιάζομαι δύο πιθανές εξηγήσεις. Η πρώτη είναι η απόδοση ενός φόρου τιμής σε εκείνη την περίοδο: τη λογοτεχνία, την ποίηση, τη φιλοσοφία της. Η δεύτερη είναι η απομάκρυνση απ' το παρόν με σκοπό τη μακρόθεν παρατήρησή

του σε μια απόπειρα κατανόησης, εφόσον ό,τι συμβαίνει σήμερα έχει αναπόφευκτα τις ρίζες του στο χτες. Μυθιστόρημα υψηλής φιλοδοξίας. Ας ξεκινήσουμε απ' αυτό. Ο Νέουμαν δεν στοχεύει σε ένα απλό μυθιστόρημα, αλλά επιθυμεί να γράψει ένα μεγάλο μυθιστόρημα με τον πήχη σε δυσθεώρητα ύψη. Ταλέντο και έρευνα, αφηγηματική άνεση και γνώση των εργαλείων, υπομονή και επιμονή. Κάποια απ' τα συστατικά του. Ο Νέουμαν έχει μελετήσει τη γραμματεία της εποχής, την έχει αγαπήσει με πάθος. Πατάει πάνω της με σιγουριά και σεβασμό, δεν διαστάζει να αναμειξεί τα είδη, να τοποθετήσει σε έναν άτυπο διάλογο τους σπουδαίους δημιουργούς, αλλά και να βρει τον χώρο για το προσωπικό του στίγμα, και για το χιούμορ του βεβαίως.

Όσο λιγότερη αγάπη βάζεις στα πράγματα τόσο καταλήγουν να μοιάζουν το 'να στ' άλλο, έτσι δεν είναι; Το ίδιο ισχύει και για τις ιστορίες: όσο και να την ξέρει αυτός που την ακούει, αν του την ξαναπείς με αγάπη, θα του φανεί καινούργια. Αυτά.

Αν επέτρεπα σε κάποιον να μου διηγηθεί την υπόθεση του βιβλίου, δύσκολα θα πειθόμουν πως η ερωτική ιστορία ενός τα-

πεινού ταξιδιώτη και μίας πλούσιας κοπέλας θα με αφορούσε. Όσα και αν πρόσθετε εκείνος για τις λοιπές διαστάσεις του βιβλίου. Και δεν θα το είχε διαβάσει λάθος ο μεσολαβτής. Και όμως κάτι τέτοιο δεν συνέβη στιγμή. Ίσως γιατί ο Νέουμαν διηγείται την ιστορία του με αγάπη, ίσως γιατί πάντα υπάρχει χώρος για μια καλή ιστορία, ακόμα και μία από εκείνες τις χιλιοειπωμένες.

Ο Χανς είναι ο ξένος που φτάνει σε μια αφιλόξενη πόλη, δεν σκοπεύει να μείνει εκεί παραπάνω από μερικές μέρες, και όμως εγκλωβίζεται, έστω και οικειοθελώς, σε μια κατάσταση. Έχει μια γοητεία η παρουσία του ξένου, η ψυχοσύνθεσή του, ο τρόπος που σκέφτεται και ενεργεί, η μετάβασή του σε μια ρουτίνα, η πόλη που τον διώχνει και τον καλοπιάνει. Ο Χανς παραμένει γοητευτικός ξένος για τον αναγνώστη ακόμα και επτακόσιες σελίδες μετά την πρώτη γνωριμία μαζί του. Ας επιμείνω λίγο στην αφηγηματική άνεση του Νέουμαν, καθώς η ικανότητά του είναι μνημειώδης. Δεν είναι μόνο το γεγονός πως σε ένα τόσο πολυσέλιδο μυθιστόρημα δεν υπάρχει ορατή κοιλιά στην αφήγηση, είναι και το πως επιτυγχάνει να περνάει με χάρη απ' την τριτοπρόσωπη αφήγηση στον διάλογο, απ' το ένα πρόσωπο στο άλλο, απ' το σαλόνι της Ζοφί στη σπηλιά του οργανοπαίκτη, πώς καταφέρνει να εξαφανίσει οποιοδήποτε ίχνος αμφικανίας.

Ο ταξιδιώτης του αιώνα απευθύνεται σε κάθε αναγνώστη, από εκείνον που επιθυμεί μια ιστορία με αρχή, μέση και τέλος, χωρίς αναχώματα και περισπασμούς, μέχρι εκείνον που αναζητά ερεθίσματα ανάμεσα στις σελίδες, αναγνώσεις παράλληλες με την κύρια, αναζητήσεις για δημιουργούς και ρεύματα, σκέψεις πάνω στην πολιτική, τη λογοτεχνία, τη θρησκεία και τη φιλοσοφία. Πρόκειται για ένα σπουδαίο μυθιστόρημα, γοητευτικό. Ο χρόνος θα δείξει αν θα μετατραπεί και σε κλασικό.

Βιβλία

Ταξιδιώτης δίχως αποσκευές

Ζαν-Κριστόφ Γκρανζέ

Μετάφραση: Μαρία Αγγελίδου

Εκδότης: Καλέντης

Ένα άγριο έγκλημα που παραπέμπει στην ελληνική μυθολογία και ένας ασθενής που καθώς χάνει τη μνήμη του ενστερνίζεται νέα ταυτότητα είναι το σκηνικό του

Ταξιδιώτη δίχως αποσκευές, από τον μετρ των ψυχολογικών θρίλερ Ζαν-Κριστόφ Γκρανζέ. Ο ψυχίατρος Ματίας Φρερ. Η αστυνομικός Αναϊς Σατλέ. Ένα άγριο έγκλημα, μια σκηνοθεσία που παραπέμπει στην ελληνική μυθολογία, ένας ασθενής που χάνοντας τη μνήμη του ενστερνίζεται νέα ταυτότητα.

Ο ψυχίατρος διερευνά την ψυχική πάθηση που κάνει τον άνθρωπο "ταξιδιώτη δίχως αποσκευές".

Η αστυνομικός προσπαθεί να διαλευκάνει το έγκλημα... Οι δρόμοι τους διασταυρώνονται, το παρελθόν που ανασκαλεύουν αποδεικνύεται εφιαλτικό. Οδηγεί μέσα από έναν λαβύρινθο ψευδαισθήσεων, αγωνίας και αίματος στην αναζήτηση της αρχικής ταυτότητας. Ή μήπως στις ρίζες του κακού;

...καλά εσύ σκοτώθηκες νωρίς

Γκράφικ νόβελ, από το βιβλίο του Χρόνης Μίσσιου

Συλβαίν Ρικάρ,

Μυρτώ Ράις

εικονογράφηση: Ντανιέλ Καζανάβ

Εκδότης: Polaris

1947. Με το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου η Ελλάδα τυλίγεται στο χάος του Εμφυλίου. Ο τότε δεκαεξάχρονος Χρόνης Μίσσιος συλλαμβάνεται, βασανίζεται και καταδικάζεται σε θάνατο για τη συμμετοχή του στον Δημοκρατικό Στρατό. Αποφυλακίζεται με την αμνηστία του 1973, αφού έχει περάσει 21 χρόνια σε φυλακές και εξορίες.

Την περίοδο αυτή της ζωής του ο Μίσσιος τη διηγείται στο ...καλά, εσύ σκοτώθηκες νωρίς.

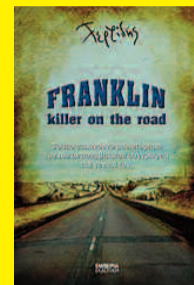
Καθλωμένοι από τη ζωντάνια της γραφής, αλλά και από τη δύναμη των γεγονότων και των προσώπων, η Μυρτώ Ράις, ο Συλβαίν Ρικάρ και ο Ντανιέλ Καζανάβ αποφάσισαν να αποτομήσουν τη διασκευή του βιβλίου σε εικονογραφημένο αφήγημα.

Δεν κατάφερα να αλλάξω το σύστημα, όμως δεν θα επιτρέψω ούτε σε αυτό να με αλλάξει, έλεγε ο Χρόνης Μίσσιος.

Franklin, Killer on the Road

Τερζίδης Χρήστος

Εκδότης: Εμπειρία Εκδοτική

Ο Φράνκλιν είναι ένας serial killer ο οποίος έχει δράσει σε όλη σχεδόν την επικράτεια της Αμερικής αφήνοντας πίσω του είκοσι δύο θύματα σε συνολικά δεκαπέντε κτυπήματα.

Η δράση του είναι σχεδόν τυφλή. Χτυπάει σε διαφορετικές πολιτείες άνδρες, γυναίκες, τραβεστί, ανθρώπους της νύχτας, παιδιά, συνταξιούχους, Ασιάτες, λευκούς, Αφροαμερικάνους.

Η δράση του Φράνκλιν σταμάτησε απότομα κάποια χρόνια πριν και χωρίς κανέναν να υποψιάζεται τον λόγο. Αν ο δολοφόνος αποφάσισε να αποσυρθεί, αν πέθανε ή αν απλώς βρίσκεται σε κάποιο είδος ανάπαυλας περιμένοντας να επιστρέψει...

Ο Γουίλιαμ και ο Τζιμ είναι δημοσιογράφοι στο αστυνομικό ρεπορτάζ της Metro New York. Πιστεύουν ότι βγαίνοντας στον δρόμο και ταξιδεύοντας από πολιτεία σε πολιτεία ακολουθώντας τα εγκλήματα του Φράνκλιν, θα μπορέσουν να εξιχνιάσουν το μυστήριο της ταυτότητας και της εξαφάνισής του.

Ουδέν νεώτερον από το Δυτικό Μέτωπο

Γκράφικ-νόβελ από το βιβλίο του Έρικ Μαρία Ρεμάρκ

Πέτερ Άικμαγιερ

Εκδότης: Γνώση

Με το αντιπολεμικό του μυθιστόρημα "Ουδέν νεώτερον από το δυτικό μέτωπο", ο Έρικ Μαρία Ρεμάρκ προκάλεσε το 1928 την παγκόσμια προσοχή. Εκτοτε το βιβλίο μεταφράστηκε σε

πάνω από 50 γλώσσες και διαβάστηκε από εκατομμύρια αναγνώστες.

Ο συγγραφέας, περιγράφει τα βιώματα της γενιάς του στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Πέρα από τις πολιτικές, θρησκευτικές, οικονομικές και στρατιωτικές του αντιλήψεις, μας δείχνει από τη σκοπιά ενός δεκαεννιάχρονου εθελοντή -που από τα σχολικά θρανία βρίσκεται κατευθείαν στον πόλεμο, για να απομυθοποιήσει τα πάντα- τη φρίκη και τον παραλογοισμό του πολέμου.

Με αυτή την απόδοση του παγκόσμιου μπεστ-σέλερ σε γκράφικ νόβελ, ο Πέτερ Άικμαγιερ εκπληρώνει μια μεγάλη του επιθυμία. Με εντυπωσιακές εικόνες καταφέρνει να αποτυπώσει την ουσία του Ρεμάρκ. Μαζί με τη σύζυγό του, την Γκάμπι φον Μπόρστελ, που συνέβαλε αποφασιστικά στο εγχείρημα αυτό, γεννήθηκε μέσα σε τρία χρόνια ένα έργο με συγκλονιστικές εικόνες.

Μουσείο
ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ

Γιάννης & Ελένης Γαρεδάκη

Θερινό ωράριο λειτουργίας 19/4 - 30/9

Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Κυριακή: 10.00-16.00

Παρασκευή: 11.00-19.00 Δευτέρα & Σάββατο: Κλειστά

ΒΙΟΠΑ Χανίων Τ: 28210 80090

Email: info@typography-museum.gr

www.typography-museum.gr

“Χωρίς τίτλο”,
εγκατάσταση, χαρτί,
διαστάσεις μεταβλητές,
έργο εν εξελίξει του
Κώστα Χριστόπουλου.

Ποιος δικαιούται να μιλήσει για το παρελθόν;

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΑΡΑΜΑΝΩΛΑΚΗΣ*

Το 2005, το Ινστιτούτο Σύγχρονης Τέχνης KW στο Βερολίνο, οργάνωσε την έκθεση “Αντικρίζοντας τον τρόπο: μια έκθεση για τη RAF”.

Η έκθεση περιλάμβανε παλαιότερα έργα καλλιτεχνών για τη συγκεκριμένη οργάνωση, ενώ συνοδευόταν από τεκμήρια, αρχείο εφημερίδων, φωτογραφίες της εποχής, τηλεοπτικά αποσπάσματα, και γενικά, υλικό με πληροφορίες για το πώς η τρομοκρατική ομάδα είχε αντιμετωπιστεί από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και τις Αρχές.

Η έκθεση ξεσήκωσε σάλο προτού ακόμη ξεκινήσει. Από την πρώτη της αναγγελία, συγγενείς των θυμάτων και πολιτικοί, επεσήμαναν ότι μια τέτοια έκθεση ωραιοποιούσε τη δράση της ομάδας. Η συντονισμένη αντίδραση των συγγενών οδήγησε στην απόφαση του γερμανικού κράτους να μη χρηματοδοτήσει τη συγκεκριμένη δράση του Ινστιτούτου, το οποίο και αντέδρασε διοργανώνοντας ειδική δημοπρασία με έργα καταξιωμένων, διεθνών καλλιτεχνών, που υποστήριξαν τη διοργάνωση της έκθεσης. Τελικά η έκθεση πραγματοποιήθηκε, προκαλώντας όμως έντονες κριτικές για αισθητικοποίηση της ιστορίας και μη ορθή απόδοση των ιστορικών γεγονότων.

Αν ξαναγυρίσω σε αυτήν τη σχετικά πρόσφατη ιστορία, είναι επειδή αγγίζει ένα ζήτημα που όλο και συχνότερα έρχεται στο προσκήνιο. Ποιος δικαιούται να μιλήσει για το παρελθόν, ποιος είναι ο έγκυρος λόγος γι' αυτά που έχουν συμβεί; Ποιος είναι ο ρόλος της τέχνης σε μια τέτοια συζήτηση; Το ερώτημα είναι σύνθετο και παλιό. Η τέχνη στη μακρά διαδρομή της συνομίλησε πάντα με το παρελθόν και τα ίχνη του, δημιουργώντας τις δικές της αφηγήσεις, προκαλώντας συχνά

αντιδράσεις και σχόλια. Αν κάτι διαφοροποιεί αυτή τη συζήτηση τα τελευταία χρόνια, είναι η χρήση και ο αναστοχασμός, όχι μόνο γύρω από το παρελθόν αλλά και γύρω από τα εργαλεία και τις πηγές της ιστορίας. Όλο και πιο πολλοί καλλιτέχνες δημιουργούν πειραματιζόμενοι με τα αρχεία και τα τεκμήρια -κάποτε στην πρωτότυπη μορφή τους, κάποτε «πειραγμένα», μεταμορφωμένα. Θεατρικά έργα, περφόρμανς και εκθέσεις σε αρχειακούς χώρους, εικαστικές παρεμβάσεις σε αρχεία, αποτυπώσεις και αναγνώσεις μεμονωμένων αρχειακών τεκμηρίων συνθέτουν ένα νέο κόσμο.

Δεν είναι άλλωστε μόνο η τέχνη που στρέφεται στις μέρες μας προς την έννοια του αρχείου. Αρκεί κάποιος να δει την ειδησεογραφία των τελευταίων μηνών για να συνειδητοποιήσει πόσο συχνά το αρχείο εμφανίζεται στον δημόσιο διάλογο: τα αρχεία με τους φακέλους των πολιτικών φρονιμάτων, όσα σώθηκαν από τις πυρκαγιές του 1989, η εξαγγελία του ΚΚΕ για το επιλεκτικό άνοιγμα των απόρρητων κομματικών αρχείων, το άνοιγμα του “φακέλου της Κύπρου”, η συζήτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την καταστροφή αρχείων με προσωπικά δεδομένα “φρετιχοποιείται” - φτάνει μόνο να διατρέξουμε τους χιλιάδες κόμβους στο διαδίκτυο, γεμάτους “απόρρητα”, αρχειακά τεκμήρια.

Εκατομμύρια τεκμήρια, έγγραφα από τη CIA και την πάλαι ποτέ KGB, έγγραφα απρόσιτα για δεκαετίες μπορούμε με λίγα κτυπήματα να τα φέρουμε μπροστά στα μάτια μας, έτοιμα να ικανοποιήσουν τις περιέργειες και τα ερωτήματά μας, να τα στείλουμε και σε άλλους να τα σχολιάσουν. Το παρελθόν και τα τεκμήρια του, άλλοτε ως αποκάλυψη άλλοτε ως αντικείμενο νοσταλγίας και διδαχής, αμφισβήτησης και λατρείας, χώρος ιδεών, λειμών θεσπέσιος συναισθημάτων.

Και οι επαγγελματίες ιστορικοί; Τις δυοτρείς τελευταίες δεκαετίες η έννοια του αρχείου εμφανίστηκε και πάλι ορμητικά στις ιστορικές σπουδές, μετά από μια περίοδο

αποδόμησής του μέσα από τις μεταμοντερνιστικές προσεγγίσεις των δεκαετιών του '70 και '80. Επανήλθε ως αντικείμενο προβληματισμού σχετικά με τους τρόπους προσέγγισής του και διασταύρωσης των πληροφοριών που περιείχε, ως ένα δημιούργημα, πλέον και αυτό, των ιστορικών συνθηκών. Η προσέγγιση εκείνη που θεωρούσε ως δεδομένη de facto την αξιοπιστία του αρχειακού τεκμηρίου έχει περάσει ανεπιστρεπτή και μοιάζει σήμερα παρωχημένη.

Είναι, όμως, η ανάγνωση των ιστορικών η κυρίαρχη; Μου ξανάρθε στο μυαλό το ερώτημα με αφορμή τη διοργάνωση της έκθεσης documenta 14, στην πόλη μας.

Μιας ιδιαίτερα σημαντικής διεθνούς έκθεσης που έχει διαγράψει τη δική της πορεία, θέτοντας στους πρωταρχικούς της στόχους τον διάλογο με την ατομική και συλλογική εμπειρία. Τους τελευταίους μήνες, ξένοι εικαστικοί καλλιτέχνες που συμμετέχουν στην έκθεση, επισκέφτηκαν τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ), αναζητώντας στις συλλογές τους τεκμήρια που θα τους βοηθούσαν να αντιληφθούν την πρόσφατη ελληνική ιστορία: παράνομες εφημερίδες της Κατοχής, αντιδικτατορικές αφίσες, φωτογραφίες από τον εμφύλιο, χαρακτηριστικά.

Συνομιλώντας μαζί τους διαπίστωνες σταθερά το ίδιο ενδιαφέρον για την κατανόηση των όσων έχουν συμβεί, την ανάγκη παράλληλισμού με τη δική τους, προσωπική και συλλογική ιστορία, με την παρατήρηση αυτού που μπορούσε να είναι οικείο και ξένο παράλληλα.

Προσπαθούσα να ξαναδώ τα έγγραφα, τις φωτογραφίες, τις αφίσες, μέσα από τα δικά τους μάτια, όχι σαν στοιχείο αποκάλυψης της αλήθειας, αλλά ως υλικά τεκμήρια ενός χαμένου παρελθόντος. Ενα παρελθόν θρυμματισμένο, όπως οι πληροφορίες που μας έρχονται από τις μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο. Ενα παρελθόν μισοκρυμμένο, κατεστραμμένο από τον ίδιο τον χρόνο, όπως αποτυπώνεται στις χαρακίες στο υπόστρωμα των τεκμηρίων, στα μισοκαμμένα έγγραφα,

στα μισοσβησμένα γραπτά, σε αυτό το αρχείο-σώμα που διατηρεί τα ίχνη των παιδιών δοκιμασιών του την ώρα που παράλληλα μεταλλάσσεται και αλλάζει.

Κι είναι, νομίζω, αυτή η υλικότητα των τεκμηρίων και η αποτύπωση των σημειώσεων του χρόνου πάνω τους που προκαλούσε το ενδιαφέρον των καλλιτεχνών. Η τέχνη άλλωστε, πάντοτε διατήρησε το δικαίωμα να μιλά για το ανεπιθύμητο παρελθόν με τους δικούς της, τολμηρούς τρόπους, να αγγίζει τις πληγές, να ακουμπάει την τραυματισμένη μνήμη. Και από την άλλη, να στέκεται ειρωνικά απέναντι στις βεβαιωμένες κληρονομίες του παρελθόντος, να προκαλεί, αναδεικνύοντας την αμφισημία του παρελθόντος.

Η τέχνη δοκιμάζει τους δικούς της δημιουργικούς τρόπους, μα και η ιστορία δεν είναι πια αυτό που ήταν. Και οι δυο εντέλει μετέχουν από τους δικούς τους δρόμους, στην κατανόηση αυτού που έχει συμβεί, στην επεξεργασία των καταλοίπων του παρελθόντος. Με άλλες λογικές και μεθόδους που μπορούν να συνομιλούν, αλλά όχι να ταυτίζονται, μπορούν να γονιμοποιούν η μια τη άλλη αλλά όχι να εξισώνονται.

Με ένα τελικό αποτέλεσμα διαφορετικό για την καθεμιά, ανοιχτό όμως και για τις δυο στην κριτική και στον διάλογο. Και με την ίδια ανάγκη να στέκονται “ασεβείς”, για να θυμηθούμε τον Φίλιππο Ηλιού, να αμφισβητούν και να κρίνουν, διεκδικώντας η καθεμιά με τους δικούς της όρους και προϋποθέσεις, έναν κόσμο ελευθερίας.

*Ο Βαγγέλης Καραμανωλάκης είναι επίκουρος καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και γραμματέας του Δ.Σ. των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ)

παιδότοπος

**ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ**
kakatsakis@sch.gr

Β2 ΤΑΞΗ ΔΗΜ. ΣΧ. "ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ"

Το Παιδί και το Απδόνι

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!

Για ένα παιδί που το έλεγαν Μανώλη, που είχε φίλο ένα απδόνι και που δεν ήθελε να πάει σχολείο, παρά τις συμβουλές του φίλου του, κάνουν λόγο τα παιδιά της Β2 τάξης του Δημ. Σχολείου "Χρυσόστομος Σμύρνης" του Λεοντείου Λυκείου Αθηνών, σ' ένα υπέροχο παραμύθι που έγραψαν και εικονογράφησαν, έχοντας εμπνευστήρια τη δασκάλα τους Αναστασία Ρήγα.

Για ένα απδόνι που το φυλάκισε το παιδί σ' ένα κλουβί κι αυτό σταμάτησε να κελαιδάει... Και με αφορμή την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς η δημοσίευση στον σημερινό Παιδότοπο του β' μέρους του πα-

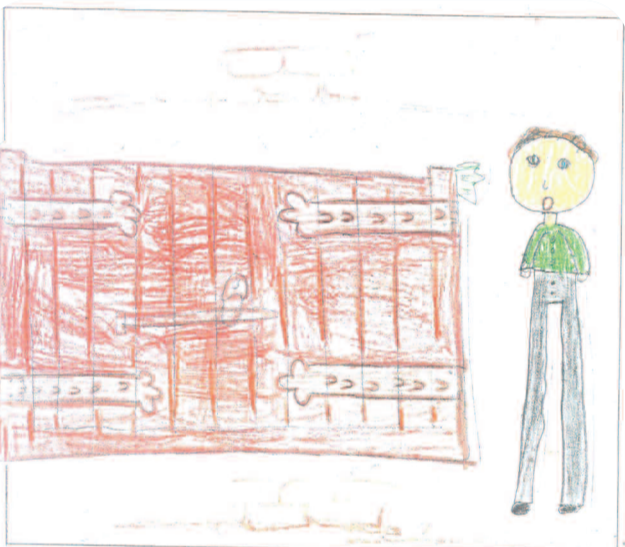
ραμυθιού με τις σχετικές ζωγραφιές, απ' το ιδιαίτερα επιμελημένο χειρόγραφο, βιβλιαράκι (σε φωτοτυπία) που έφτασε στα χέρια μου μέσω του γνωστού φίλου, καλού δασκάλου Μύρωνα Παναγιωτάκη. Και σαν επιβράβευση της συνεργασίας που αναπτύσσεται μεταξύ των δασκάλων, με ανταλλαγές των εργασιών που κάνουν στις τάξεις των...

Ταξιδιάρικα πουλιά τελικά οι εργασίες των παιδιών!

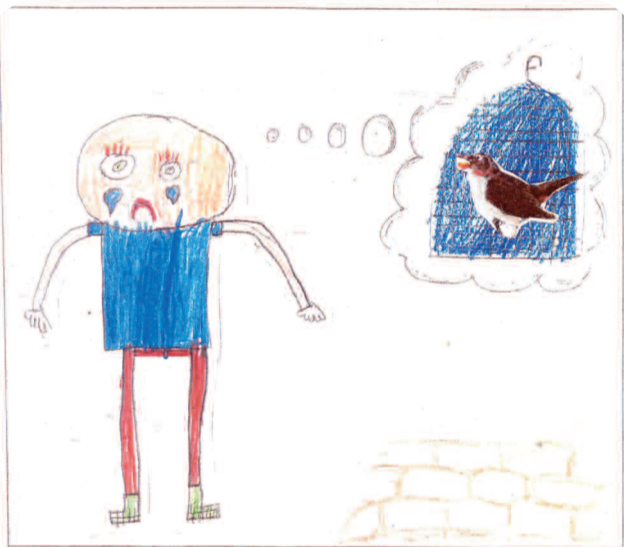
**Σας χαιρετώ
με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης,
δάσκαλος**

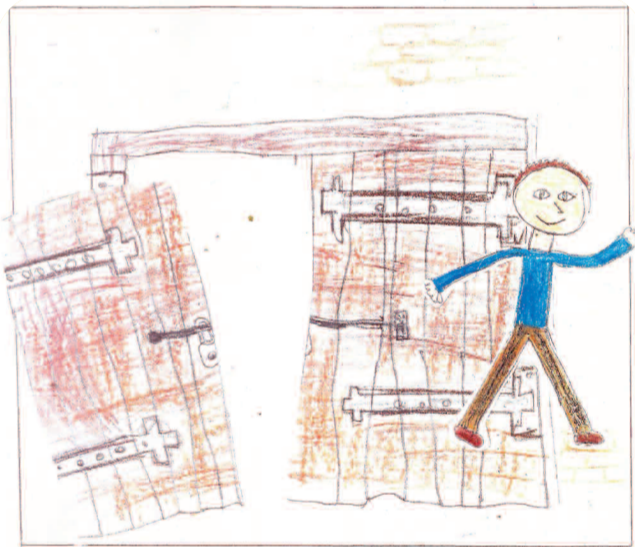
- Συγγραφείς και Εικονογράφοι*
Ευαγγέλου Ευγενία	Λιούσου Ουσοείας
Καραγιανναντί Μαριάννα	Λουσι-Θεοδώρου Αριάδη
Καραγι Βασιλινή	Λουσιού Μελίνα
Καραγιάννης Γιάννης	Λουσιούλου Ερεϊνα
Καρούτση Ευδοκία	Λουσιάρδουλου Εμμέλεια
Κατράνη Μαιρη	Μαγαλιού Ελπίδα
Κατσινας Ιασούσης Βιτωρας	Μαυρης Παναγιώτης
Κατσιλιανού Τζωάννα	Μαρίνας Ορέστης
Κεντρωτή Λυδία	Ματσούλας Στάυρος
Κομνητός Νικόλας	Μελιάς Παναγιώτης
Κουρής Πέτρος	Μπαλαμήτας Παναγιώτης
Κυριακίδης Περικλής	Παναγιωτοπούλου Σόφια
Κωνσταντινιούλου Λίρας	Παναγιωτοπούλου Αριάδη
Λαζαρίδης Λουσιός	Τρανύρη Ελένη
Λαμπροπούλου Ζωή	

Ενα πρωί πήγε στην αποθήκη να πάρει ξερά χόρτα για να ταΐσει τα ζώα. Πάνω στη βιασύνη του δεν πρόσεξε καλά και κλείστηκε μέσα. Όσο κι αν φώναζε, κανένας δεν μπορούσε να τον ακούσει, γιατί οι γονείς του ήταν στις δουλειές τους και τα αδέρφια του στο σχολείο.

Εκείνη τη στιγμή κατάλαβε πώς ένιωθε το απδόνι και μετάνιωσε γι' αυτό που είχε κάνει στον καλύτερό του φίλο. Επρεπε οπωσδήποτε να επανορθώσει...

Ο Μανώλης έμεινε στην αποθήκη μέχρι το απόγευμα που επέστρεψαν οι δικοί του και του άνοιξαν. Όσο κι αν ήταν πεινασμένος και διψασμένος έτρεξε στο δωμάτιό του και με δάκρυα στα μάτια ελευθέρωσε τον φίλο του και του ζήτησε συγγνώμη.

«Συγγνώμη, μικρέ μου φίλε! Πες μου τι μπορώ να κάνω για να με συγχωρέσεις;»
«Θέλω να πας στο σχολείο. Αυτό είναι το καλύτερο που μπορείς να κάνεις, όχι για μένα αλλά για σένα»
είπε το απδόνι και σκούπισε τρυφερά με τη φτερούγα του τα δάκρυα του Μανώλη.

Ο Μανώλης δεν το σκέφτηκε καθόλου. Κατάλαβε ότι το απδόνι ήταν πραγματικός του φίλος και ήθελε μόνο το καλό του. Από την άλλη μέρα κιάλας ξεκίνησε να πηγαίνει στο σχολείο και ήταν πολύ χαρούμενος. Έκανε καινούργιους φίλους και έμαθε να διαβάζει, να γράφει και να λογαριάζει. Ήξερε πολύ καλά ότι όλα αυτά τα όφειλε στον φίλο του, το απδόνι.

Όταν μεγάλωσε μάλιστα έγινε δάσκαλος και έλεγε την ιστορία του στους μαθητές του τονίζοντας τόσο την αξία της μόρφωσης όσο και την αξία της πραγματικής φιλίας.

ΑΠΕ - ΜΠΕ »

Το Μουσείο Ερμιτάζ μεταφέρεται στην Αθήνα. Συνολικά 160 έργα από το σπουδαίο Μουσείο της Αγίας Πετρούπολης θα φιλοξενηθούν στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο από τις 2 Νοεμβρίου στο πλαίσιο της έκθεσης "The State Hermitage Museum: Gateway to History" ("Κρατικό Μουσείο Ερμιτάζ: Πύλη στην Ιστορία").

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΡΩΣΙΑΣ 2016

Θησαυροί του Ερμιτάζ στο Βυζαντινό Μουσείο

Δομήνικος Θεοτοκόπουλος, "Πέτρος και Παύλος", 1587-1592.

Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, "Αφροδίτη και Αδωνις", 1610-1611.

«
ρόκειται για ένα μείζον πολιτιστικό γεγονός. Τα εκθέματα ανήκουν σε ένα ευρύ χρονικό φάσμα, από την αρχαιότητα ως τους νεότερους χρόνους, και αφορούν θησαυρούς από ένα από τα σημαντικότερα μουσεία του κόσμου, το Ερμιτάζ» ανέφερε το ΚΑΣ στην απόφασή του για τον προσωρινό δανεισμό, κάνοντας ομόφωνα δεκτό το σχετικό αίτημα.

Η έκθεση, η οποία πραγματοποιείται στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του "Έτους Ελλάδας - Ρωσίας 2016", θα διαρκέσει έως τις 26 Φεβρουαρίου.

Τα έργα από το ρωσικό μουσείο, όλα μοναδικά, είναι 34 ελαιογραφίες, 3 ακουαρέλες, 9 γλυπτά και 114 έργα διακοσμητικών και εφαρμοσμένων τεχνών από τις αντίστοιχες συλλογές του, που καλύπτουν ένα διάστημα 25 αιώνων, δηλαδή από τον 5ο αι. π.Χ. έως τον 20ό αιώνα, η παρουσίαση των οποίων θα δώσει στους επισκέπτες του Βυζαντινού και Χριστιανικού μουσείου την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μια διαχρονική επισκόπηση πολιτισμών Ανατολής και Δύσης.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται περίφημα γλυπτά, αλλά και πίνακες διάσημων ζωγράφων, όπως οι "Πέτρος και Παύλος" (1587-1592) του Ελ Γκρέκο, "Αφροδίτη και Αδωνις" (1610-1611) του Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, "Ανάπαυση κατά τη φυγή στην Αίγυπτο, με την αγία Ιουστίνη" (1529-1530) του Λορέντσο Λόττο, "Η άμωμος σύλληψις" (1645-1655) του

Μπαρτολομέν Εστέμπαν Μουρίγιο, "Εσθήρ ενώπιον Ασουήρου" του Νικολά Πουσέν, "Βάκχος" (πρώτο μισό του 17ου αιώνα) από τον κύκλο του Καραβάτζιο.

Η έκθεση διοργανώνεται σε ανταπόδοση μια άλλης, που με τον τίτλο

"Το Βυζάντιο στο πέρασμα των αιώνων" ξεκίνησε στο Ερμιτάζ στις 24 Ιουνίου και ολοκληρώνεται στις 2 Οκτωβρίου 2016. Η έκθεση αυτή περιλάμβανε 120 βυζαντινές αρχαιότητες από ελληνικά μουσεία, καθώς και την εικόνα "Κοίμηση Θεοτόκου" του

Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (Ελ Γκρέκο) από τον ομώνυμο ιερό ναό της Σύρου.

Παράλληλα, το ΚΑΣ έδωσε το "πράσινο φως" και για τον προσωρινό δανεισμό 21 έργων από ελληνικά μουσεία και μία ιδιωτική συλλογή, για να παρουσιασθούν στην Κρατική Πινακοθήκη Τρετιακόν στη Μόσχα, στο πλαίσιο έκθεσης με τον τίτλο "Βυζαντινή Τέχνη από την Ελλάδα". Και αυτή η έκθεση, διάρκειας από 25 Οκτωβρίου 2016 έως 9 Ιανουαρίου 2017, εντάσσεται στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του έτους Ελλάδας - Ρωσίας 2016.

Θα περιλαμβάνει 10 εικόνες από το Βυζαντινό και Χριστιανικό μουσείο, 1 από το μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, 7 έργα από το μουσείο Μπε-

νάκη (τέσσερα έργα μικροτεχνίας, ένα ύφασμα και δύο χειρόγραφους κώδικες), όλα της βυζαντινής εποχής. Θα εκτεθούν επίσης τρεις εικόνες από την ιδιωτική συλλογή του Αιμιλίου Μαργαρίτη (πρώην Συλλογή Βελιμέζη), του 15ου και 16ου αιώνα.

Όπως σημειώθηκε στη συνεδρίαση, στην έκθεση "Βυζαντινή Τέχνη από την Ελλάδα" το υπουργείο Πολιτισμού συμμετέχει μόνο με τον δανεισμό έργων από κρατικά μουσεία. Η διοργάνωση είναι της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, του Μουσείου Μπενάκη και της Πινακοθήκης Τρετιακόφ, στο πλαίσιο workshop για τη συντήρηση βυζαντινών εικόνων, αλλά και συμποσίου για τον Ησυχασμό που θα πραγματοποιηθούν στη ρωσική πινακοθήκη.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΗΜΕΡΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

Πολιτιστικές δράσεις για τη Βία και την ανεκτικότητα

ΑΠΕ - ΜΠΕ »

Περισσότεροι από 45 πολιτιστικοί φορείς, κρατικοί και μη, συνεργάζονται στο πλαίσιο του θεσμού Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς και παρουσιάζουν 65 δράσεις γύρω από την ευρύτερη θεματική των διωγμών, της βίας και της ανεκτικότητας, όπως ενημερώνει, με ανακοίνωσή του, το υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Μουσική, χορός, θέατρο, εικαστικά, ψηφιακές τέχνες, γκράφιτι, εκθέσεις και ντοκιμαντέρ, κινηματογράφος, θεματικές ξεναγήσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και βιωματικά εργαστήρια, συνθέτουν το πλούσιο πρόγραμμα, στο οποίο η συμμετοχή είναι δωρεάν για το κοινό.

Εξάλλου, για πρώτη φορά φέτος, στο πλαίσιο αυτού του ευρωπαϊκού θεσμού, τρεις κεντρικές διευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η Διεύθυνση Μουσείων, η Διεύθυνση Νεότερου Πολιτιστικού Αποθέματος και

Αυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και η Διεύθυνση Ανάπτυξης Σύγχρονης Δημιουργίας -υπό το συντονισμό της Διεύθυνσης Μουσείων- διοργανώνουν μία σπονδυλωτή εκδήλωση με τίτλο "Διωγμοί: παλιές και νέες ιστορίες".

Σύμφωνα με το Υπουργείο, οι παραπάνω διευθύνσεις προτείνουν έναν πολυεπίπεδο τύπο συνέργειας σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, καθώς και σε χώρους πολιτισμού της Αθήνας και του Πειραιά, που στοχεύει στο άνοιγμα των μνημείων και των μουσείων της πόλης στο ευρύ κοινό και στη συνομιλία της πολιτιστικής κληρονομιάς με τη σύγχρονη ζωή.

Η αρχαία και νεότερη πολιτιστική κληρονομιά συναντά τη σύγχρονη δημιουργία μέσα από ένα πλέγμα διαδρομών, που εκτείνονται από τις βόρειες παρυφές της πόλης στο θαλάσσιο μέτωπο της Πειραιϊκής, με ιδιαίτερη έμφαση στους τρεις πολιτιστικούς άξονες της Βασ. Σοφίας, Πατησίων και Πειραιώς, καθώς και στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας και του Πειραιά.

Η υλοποίηση της δράσης "Διωγμοί: παλιές και νέες ιστορίες" βασίστηκε αποκλειστικά στην εθελοντική προσφορά των συμμετεχόντων, «τους οποίους το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού επιθυμεί να ευχαριστήσει θερμά για την προσφορά τους», όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση. Η δράση των "ΔΙΩΓΜΩΝ" θα πραγματοποιηθεί από τις 23 έως τις 25 Σεπτεμβρίου, στο πλαίσιο των εορτασμών των Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς

2016. Ο φετινός εορτασμός είναι για δεύτερη φορά αφιερωμένος στο δίπολο Βία και Ανεκτικότητα, με περισσότερες από 130 εκδηλώσεις, που θα υλοποιηθούν σε όλη την Ελλάδα. Σημειώνεται, ότι το Σαββατοκύριακο του εορτασμού, 24 και 25 Σεπτεμβρίου, η είσοδος στους αρχαιολογικούς χώρους και τα δημόσια αρχαιολογικά μουσεία της επικράτειας είναι ελεύθερη. Περισσότερες πληροφορίες για τα προγράμματα των εκδηλώσεων στο yppo.gr και new.culture.gr.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Ματινική ονομασία του βοτάνου είναι *DAPHNE mezereum* (Δάφνη η μεζέρειος). Ανήκει στην οικογένεια των Θυμelaiωδών. Φύεται σε όλη την Ευρώπη και τη βόρειο Ασία. Στη χώρα μας συναντάται κύρια στην Μακεδονία με τις ονομασίες Χαμοληά ή Λυκουουρά.

Δάφνη η μεζέρειος

Φυτό διαδεδομένο μέσα σε θαμνότοπους, σε δάση φυλλοβόλων δένδρων και σε δάση οξιάς. Φυτρώνει μέχρι την αλπική ζώνη. Είναι προστατευόμενο φυτό.

Θάμνος που φτάνει σε ύψος τα 110 εκατοστά. Κλαδιά σκούρου χρώματος και λίγο διακλαδίζομενο. Φυλλοβόλος. Φύλλα λογχοειδή, λεπτά, ανοικτοπράσινα. Άνθη σωληνοειδή με 4 πέταλα, μικρά, ρόδινα, πορφυρά, εύοσμα, που ανοίγουν σε βότρες κατά μήκος των κλάδων, πριν την εμφάνιση των φύλλων. Τα άνθη είναι ερμαφρόδιτα (έχουν και αρσενικά και θηλυκά όργανα) και γονιμοποιούνται από τις μέλισσες, μύγες και άλλα έντομα

Καρπός σαρκώδης με ένα σπόρο, κόκκινο άλικο. Ωριμος έχει το πάχος μπιζελιού και γεύση δριμεία. Η φλούδα του δένδρου και ο σαρκώδης καρπός είναι εξαιρετικά δηλητηριώδη. Η μουσκεμένη φλούδα προκαλεί επάνω στο δέρμα καψίματα, φλύκταινες και ηρηξίματα. Μπορεί κανείς να δηλητηριαστεί με τον καρπό ή μασώντας την φλούδα. Η πρόγνωση είναι θετική έχουν όμως συμβεί και θάνατοι. Δέκα έως 12 καρποί του φυτού μπορεί να επιφέρουν τον θάνατο. Μετά την ανάρρωση του ανθρώπου που δηλητηριάστηκε παρουσιάζονται νευρικές διαταραχές.

Ιστορικά στοιχεία

Βότανο γνωστό από τους Αρχαίους Έλληνες οι οποίοι την χρησιμοποιούσαν στην θεραπευτική. Το βότανο έχει χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν για την θεραπεία των ρευματισμών και ήπιων ελκών, αλλά λόγω της τοξικής φύσης του δεν θεωρείται ασφαλές. Από τα φύλλα του φυτού λαμβάνεται μία χρωστική πρασινωπή-καφέ που χρησιμοποιούσαν για βαφή.

Στη Σιβηρία χρησιμοποιούσαν τον φλοιό του φυτού ως αντίδοτο στα δαγκώματα φιδιών. Αν και σήμερα αναφέρεται ότι 10-12 ράγες μπορούν να επιφέρουν τον θάνατο αν ληφθούν εσωτερικά, στη Ρωσία οι αγρότες χρησιμοποιούσαν τις ράγες ως καθαρτικό χρησιμοποιώντας για το ρόφημα 30 ράγες του φυτού. Αν η αναφορά είναι σωστή πιθανότατα η προετοιμασία του ροφήματος (βρασμός) ίσως εξουδετέρωνε τις δηλητηριώδεις ουσίες.

Συστατικά - χαρακτήρας

Όλο το φυτό περιέχει μία δριμεία γλυκοσιδική ουσία, την δαφνίνη, ουμπελλιφερόνη (κουμαρίνη) και μία τοξική ρητίνη, την μεζερεΐνη. Αυτές οι ουσίες ερευνούνται εδώ και πολλά χρόνια για την επίδραση τους στη θεραπεία της λευκαϊμίας.

Άνθιση - συλλογή - χρησιμοποιούμενα μέρη

Άνθίζει από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Απρίλιο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιείται ο φλοιός των νέων κλάδων. Οι σπόροι ωριμάζουν από τον Ιούνιο μέχρι τον Αύγουστο.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Η Δάφνη η μεζέρειος ήταν άλλοτε φαρμακευτική και την χρησιμοποιούσαν σαν εμετικό, μαλακτικό και ερεθιστικό. Σήμερα έχει εγκαταλειφθεί από την αλλοπαθητική ιατρική. Το βότανο δρα ως αντιρευματικό, αντισημημα-

τορροϊκό, καθαρτικό, διουρητικό, εμετοϊκό και διεγερτικό.

Στην ομοιοπαθητική παρασκευάζουν ένα βάμμα από τον νωπό φλοιό. Το χρησιμοποιούν εναντίον ορισμένων δερματίτιδων και διαφόρων φλεγμονών των βλεννογόνων.

Ο φλοιός της ρίζας είναι το πιο δραστικός από τον φλοιό των νεαρών κλαδιών του φυτού. Μια αλοιφή που παράγεται από τον φλοιό της ρίζας έχει ευεργετική επίδραση σε ήπια έλκη και ρευματικές αρθρώσεις. Η αλοιφή δεν πρέπει να τοποθετείται σε περιοχή που υπάρχει λύση της συνεχείας του δέρματος.

Παρασκευή και δοσολογία

Το βότανο δεν λαμβάνεται εσωτερικά εκτός από τα βάμματα που χρησιμοποιούνται στην ομοιοπαθητική.

Προφυλάξεις

Η Δάφνη η μεζέρειος είναι πολύ δριμεία, δηλητηριώδης και ερεθιστική για το δέρμα.

Έχει γίνει αιτία πολλών σοβαρών δηλητηριάσεων. Πρέπει να αποφεύγεται η χρήση αυτού του δηλητηριώδους φυτού χωρίς συνταγή γιατρού. Άλλα είδη του γένους *Daphne* περιλαμβάνουν παρόμοιες ουσίες. Είναι όλα τους δηλητηριώδη. Σε περίπτωση που δημιουργηθούν φλύκταινες από την επαφή του χυμού με το δέρμα οι βλάβες θα βελτιωθούν αισθητά μετά από 24 έως 48 ώρες. Στο διάστημα αυτό ανακουφίζουν και βοηθούν οι κομπρέσες με ζεστό μίγμα νερού και ξυδιού.